

Nieodpłatne materiały do podręcznika



Każda strona tego podręcznika ma QR-kod – czarodziejski klucz od online-skarbonki z ciekawymi i pożytecznymi materiałami.

Odwiedź stronę tego podręcznika:

SvitDovkola.org

Pobieraj wszystko niezbędne dla ucznia i nauczyciela.

- ☀ Dodatki multimedialne: interaktywne wersje obrazków i komiksów
- ☀ Zalecenia metodyczne
- ☀ Plany dni integracyjnych
- ☀ Materiały dydaktyczne nadające się do druku
- ☀ Rozwojowe gry online



ISBN 978-966-914-225-2



Niech każda lekcja będzie nowoczesna, bogata, skuteczna!

2

BADAM ŚWIAT • Część 1

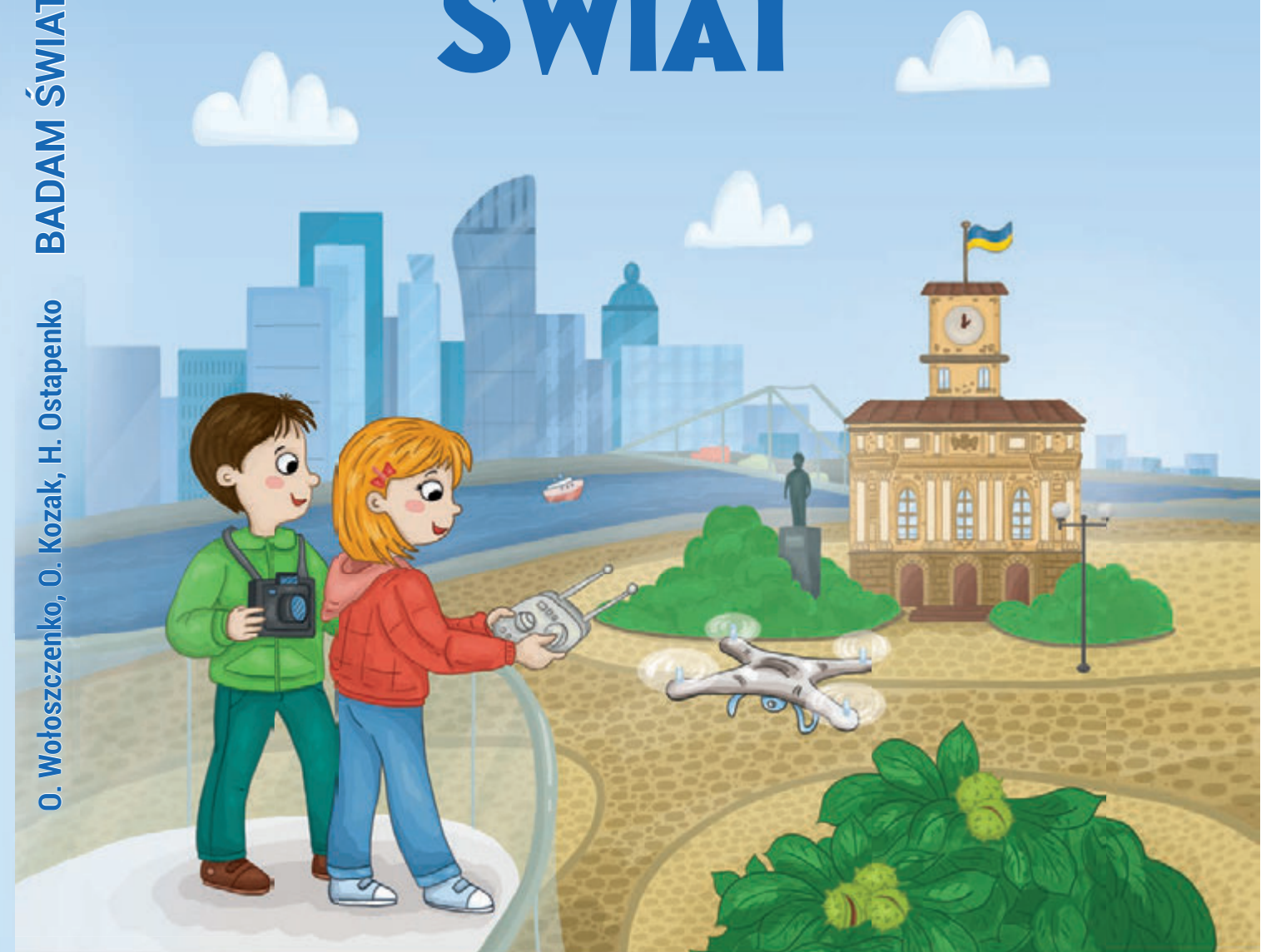
O. Wołoszczenko, O. Kozak, H. Ostapenko

Olha Wołoszczenko
Oleksandra Kozak
Hanna Ostapenko

2
KLASA

Część 1

BADAM ŚWIAT

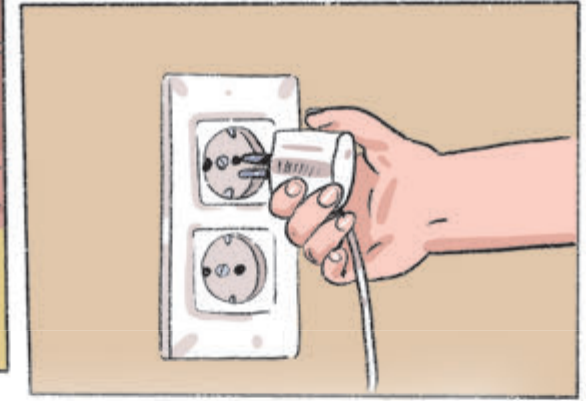
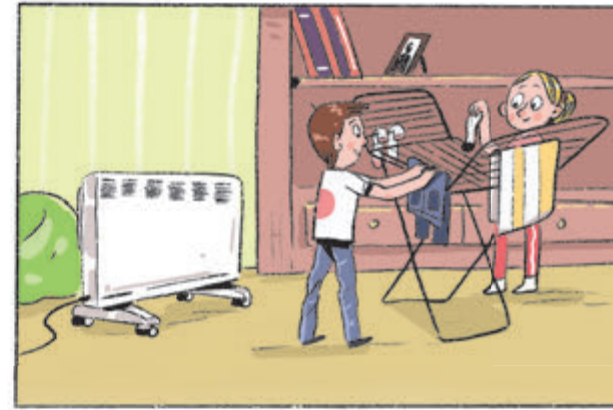
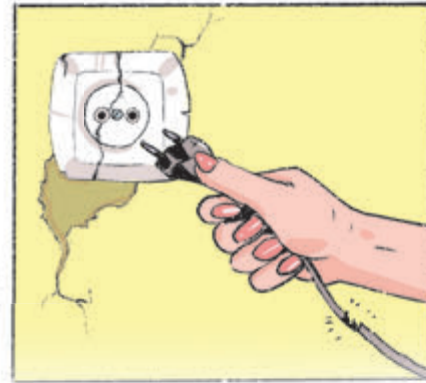
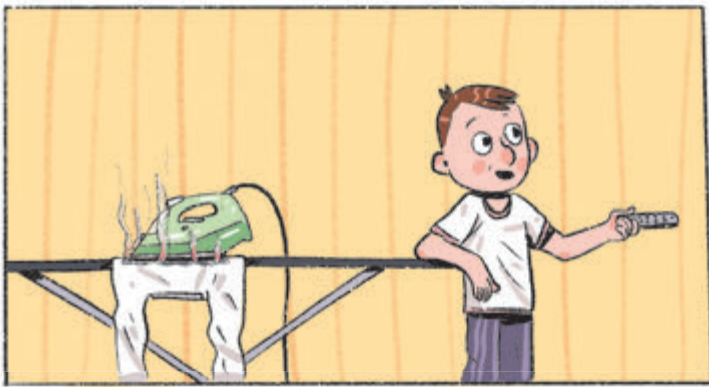


2019

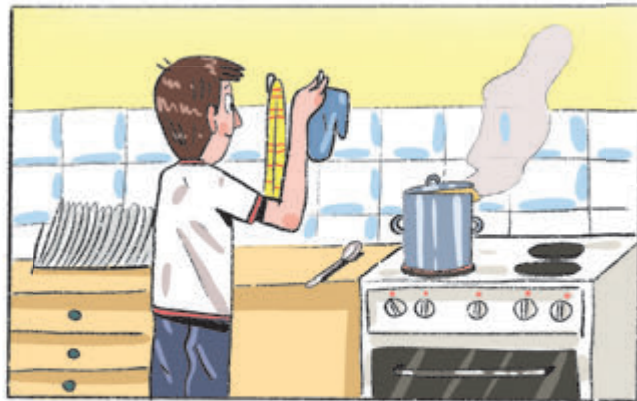


kurs integrowany

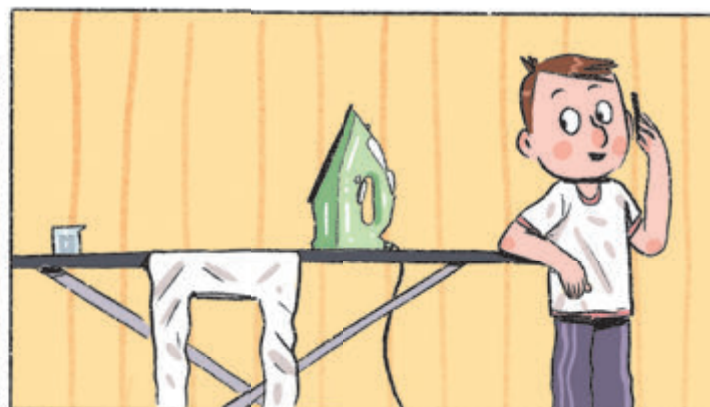
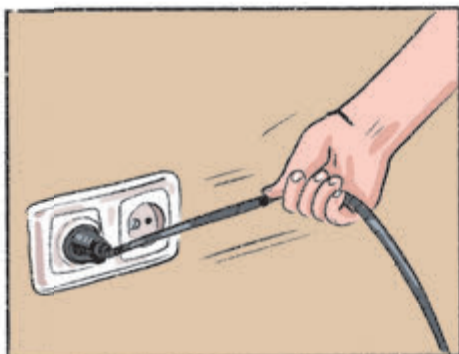
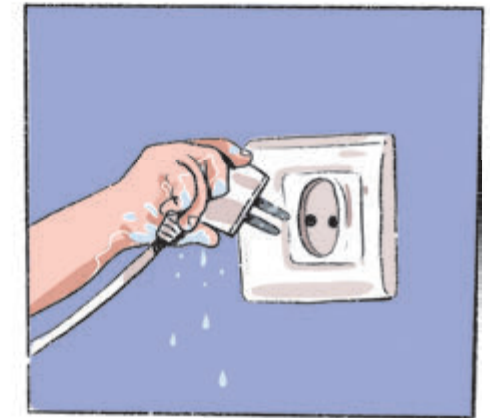
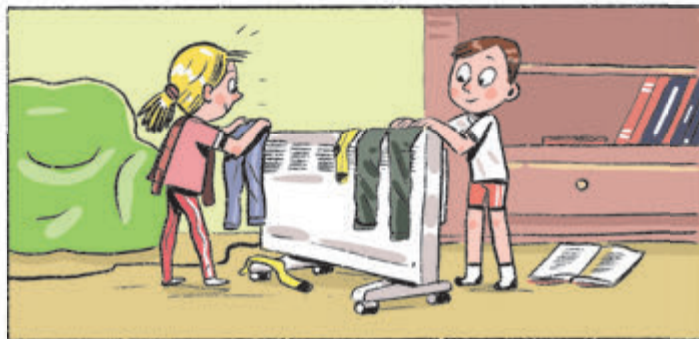
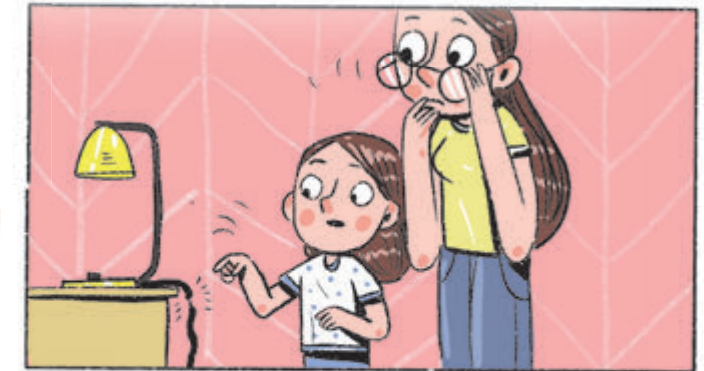




GDY DO PRĄDU WŁĄCZASZ COŚ, BEZPIECZEŃSTWO W SERCU NOŚ



- ☀ Jakie sytuacje mogą spowodować pożar?
- ☀ W jakich sytuacjach ludzie zachowują się bezpiecznie?

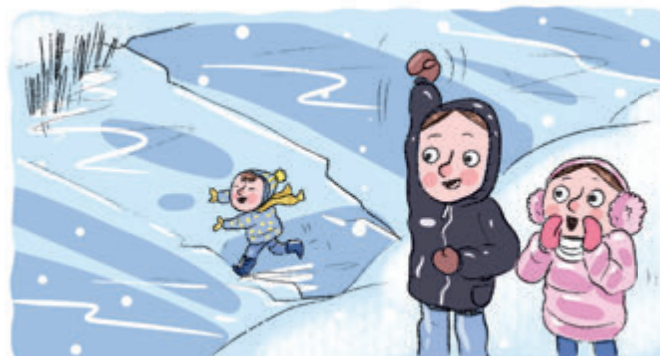




GDY NA DWORZE ZIMNO, MRÓZ – ZAGROŻENIE JEST TUŻ, TUŻ



- ☀ Które sytuacje doprowadzą do nieprzyjemnych konsekwencji?
- ☀ A które spowodują dobry nastrój i zadowolenie?



Olha Wołoszczenko
Oleksandra Kozak
Hanna Ostapenko

BADAM ŚWIAT

Podręcznik dla klasy 2
z polskim językiem nauczania
ogólnokształcących szkół średnich
(w dwóch częściach)

Część 1

Zalecany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy



Львів • Видавництво «Світ» • 2019

УДК 37.03:51:502:61:811.161.2(075.2)

В 68

Перекладено за виданням:

Волощенко О. В. Я досліджую світ : підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. — К. : Світич, 2019

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2019 р. № 407)*

ВИДАНО ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я :

Л. Андрушко, О. Ліннік, О. Пасічник, А. Панченков, О. Пустовий,
О. Романюк, О. Росипська, І. Старагіна, А. Ткаченко, М. Товкало,
Х. Чушак, Р. Шаламов, О. Шиян, Р. Шиян

*За типовою освітньою програмою
Нової української школи колективу авторів під керівництвом Р. Б. Шияна*

ZINTEGROWANE DZIEDZINY EDUKACJI

(Oznaczenia umowne dla nauczyciela)



Językowo-literaturna



Informatyczna



Matematyczna



Społeczna i chroniąca
zdrowie



Przyrodnicza



Obywatelska oraz
historyczna

Волощенко О. В.

В 68 Я досліджую світ : підруч. для 2 кл. з навч. польською мовою закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : ч. 1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко ; пер. Е. В. Іваницька. — Львів : Світ, 2019. — 128 с. : іл.

ISBN 978-966-914-224-5

ISBN 978-966-914-225-2 (Ч. 1)

УДК 37.03:51:502:61:811.161.2(075.2)



Darmowe materiały dodatkowe oraz metodyczne —
na stronie svitdovkola.org/2

Konsultacje pod numerem 067 504 5022

ISBN 978-966-914-224-5

ISBN 978-966-914-225-2 (Ч. 1) (польськ.)

ISBN 978-966-8506-26-0 (укр).

© Волощенко О. В., Козак О. П., Остапенко Г. С., 2019

© Видавництво "Світич", 2019

© Іваницька Е.В., переклад польською мовою, 2019

Drogi uczniu! Droga uczennico!

Witamy Cię w drugiej klasie! Zapoznając się z tematami podręcznika „Badam świat” razem z kolegami i koleżankami z klasy będziesz mógł obserwować i badać, rozmyślać i szukać odpowiedzi, fantazjować i tworzyć. Jeżeli będziesz się uczył pilnie i starannie, świat otworzy przed Tobą swoje tajemnice.

Dowiesz się wiele nowego o kraju, w którym mieszkasz, o przyrodzie i jej prawach, o rówieśnikach i dorosłych, zajrzysz do tego co było i będzie.

Nauczysz się również dbać o siebie, rozumieć własne emocje, szanować zdrowie, odkryjesz swoje talenty.

Pomoże Ci w tym podręcznik, który właśnie trzymasz w ręku. W nim znajdziesz opowiadki i baśnie, komiksy i prace plastyczne, ciekawe pytania i zadania.

Na stronach tego podręcznika napotkasz pewne symbole-piktogramy. Oto ich znaczenie.



Przeczytaj samodzielnie.



Zbadaj.



Pracuj w grupie.



Zwróć uwagę.



Przeczytaj komiks i zastanów się.

Życzymy ciekawych lekcji!

Autorzy podręcznika

Тема 1

ZMIANY

W tym temacie:

- ☀ dowiesz się, jakie zmiany zaszły w twojej klasie oraz w szkole;
- ☀ porównasz, jak ludzie przekazywali informacje dawniej i obecnie;
- ☀ będziesz obserwować, jak zmienia się przyroda jesienią;
- ☀ zbadasz, jak zmienia się człowiek w ciągu swego życia;
- ☀ przeczytasz urywki z powieści-baśni Wsewołoda Nestajka „Przygody w Pajęczynowie”.



W dzieciństwie Wsewołod Nestajko pragnął jak najszybciej wyrosnąć. A kiedy wydorósł, bardzo chciał powrócić do dziecięcych lat – jeszcze się pobawić, pośmiać, jeszcze porozrabiać... Właśnie dlatego został dziecięcym pisarzem.

Jego wesołe historie czytali w dzieciństwie twoi dziadkowie, potem – mama i tato, a teraz możesz i ty je przeczytać.



Wsewołod
Nestajko





1. Jak myślisz, o czym mówi się w utworze, który przedstawił na rysunku ilustrator?
2. Co wspólnego jest pomiędzy twoją i leśną szkołą?
3. Jakie zmiany w przyrodzie zachodzą jesienią?



Zmiany w szkole

(według utworu Wsewołoda Nestajka)

Ponownie jesteśmy w leśnej szkole. Oto w ławce siedzą nierozłączni przyjaciele – zajaczek Kocia Uszatek i jeżyk Kolko Igiełka. Za nimi siedzą inni. A w ostatniej ławce siedzi wilczę Wilczek Wilczenko oraz lisie Rudek Lisowienko, którzy ostatnio bardzo się zaprzyjaźnili.

Dyrektor szkoły pan Burmiło Niedźwiedź w swoim gabinecie pisze sprawozdanie. Na dzień dzisiejszy w szkole jest wszystko w porządku. A dawniej?... Nawet nie chce się wspominać. Wilczenko omal nie został przestępcą, a Kocia Uszatek i Kolko Igiełka byli strasznymi tchórzami, gdy przyszli do szkoły, bali się własnego cienia. Teraz jest zupełnie inaczej – przyjemnie jest na nich patrzeć. Nieźle wyglądają sprawy w szkole. Nieźle!

Pani Pantera przyprowadziła do klasy grubiutkiego dzikiego prosiaczka w sukience w paski i z wielką kokardą:

– Proszę się zapoznać, to nasza nowa uczennica. Świnka Dzikunia.

– Chru... Cześć! – powiedziała nowa koleżanka, usiadła w wolnej ławce i od razu zaczęła coś jeść.



- ☀ Czy zmienili się bohaterowie utworu Kolko i Kocia? W jaki sposób?
- ☀ Jak uważasz, jak czuła się w nowym otoczeniu Świnka Dzikunia?
- ☀ Co byś poradził kolegom z klasy Świnki, żeby pomóc im zaprzyjaźnić się z nową?

Jak zmieniła się moja szkoła?

1. Kocia Uszatek i Kolko Igietka zbadali, jakie zmiany zaszły w leśnej szkole w czasie wakacji. Wyniki badań podali w tabelce. Opowiedz, co zmieniło się w leśnej szkole, a co nie.

Co było badane	Zaszły zmiany	Nie zaszły zmiany
Podwórko szkolne	✓	
Sala gimnastyczna		✓
Stołówka		✓
Gabinet	✓	
Nauczyciele	✓	
Dyrektor		✓
Pielęgniarka		✓

2. Opowiedz według rysunków, jakie zaszły zmiany.



3. Zbadaj, jakie zmiany zaszły w twojej SZKOLE.



4. Kocia Uszatek przypomniał sobie, że w ubiegłym roku do szkoły przyprowadziła go mama, a w tym roku on przyszedł ze swoim przyjacielem – Kolką. A jaki był twój pierwszy dzień nauki w pierwszej klasie? Jaki on był w tym roku? Opowiedz, co się zmieniło?
5. Które przedmioty, przedstawione na rysunku, mają podobny kształt?



6. W jakich szkolnych salach można znaleźć te przedmioty?

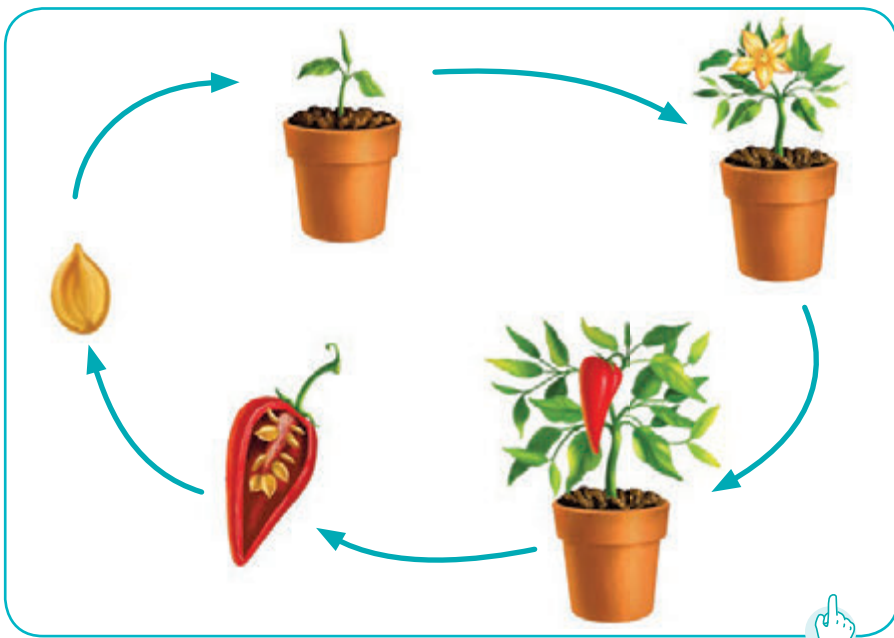


Jak zmieniła się moja klasa?

1. Przyjrzyj się rysunkom i opowiedz, na co zwrócił uwagę Kolko Igiełka, przekroczywszy próg swojej klasy.

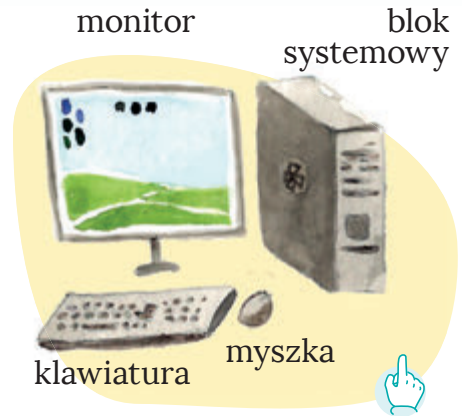


2. Opowiedz według schematu, jak rośnie i dojrzewa papryka.





3. W swojej klasie dzieci ujrzały nowe komputery. Przypomnieli sobie, w jaki sposób ich bliscy wykorzystują komputery w domu i w pracy. Zaprezentujcie możliwe dialogi.



4. Nauczycielka powiedziała, że te komputery będą pomagały uczniom w nauce. Ale pracować na nich należy tak, żeby nie wyrządzić szkody ani technice, ani własnemu zdrowiu. Zastanów się, jaka może być szkoda od komputerów i od gadżetów? Jakie zasady bezpieczeństwa podczas pracy z techniką komputerową są ci znane?
5. Przypomnij sobie, jakich zasad dotrzymywaliście się w klasie w ubiegłym roku. Czy nie chcielibyście coś zmienić? Dlaczego? Sformułujcie reguły waszej klasy.
6. Żeby w klasie było przytulnie, można ją upiększyć. Przyjrzyj się obrazkom. Pomyśl, jaka może być kolejność ich wykonania. Stwórz podobny obraz również i ty.

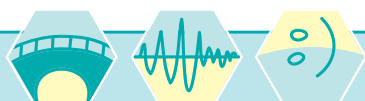




Czy naprawdę bliźnięta są absolutnie tacy sami?



☀ Zastanów się, dlaczego brat i siostra inaczej reagowali na te same wydarzenia. Jaka byłaby twoja reakcja?





Tajemnicze zaginięcie

(według utworu Wsewołoda Nestajka)

Kocia i Kolko szli rano do szkoły. Przed nimi narzekając „Och-chru-chru! Biedna ja, biedna” wlokła się Świnka. Mimo, iż zbliżali się do Świnki, jej głos robił się coraz słabszy i cichszy.

Ścieżka, po której szli, skręcała za krzak. Świnka na jakiś moment zniknęła za krzakiem. Kocia i Kolko spojrzeli po sobie ze zdziwieniem. Obiegli wszystko dookoła. Świnka jak gdyby zapadła się pod ziemię.

Do szkoły tego dnia w ogóle nikt nie przyszedł. Oprócz Koci i Kolki.

– Trzeba w całym lesie ogłosić poszukiwania! Trzeba podnieść na nogi cały las! – stanowczo powiedział dyrektor.

Już za chwilę telegrafista Dzieciołek z najwyższej sosny odstukał dziobem **telegram**:



– Wszystkim!.. Wszystkim!.. Wszystkim!.. Zwierzęta i ptaki! Płazy i owady! Ssaki i gady!.. Uwaga!.. Uwaga!.. Uwaga!.. Niespodziewanie i tajemniczo zaginęli uczniowie. Prosimy o pomoc w ich odnalezieniu!

Do najdalszych zakątków lasu poleciały rysopisy zaginionych. I zaszumiał, zaruszał się, zawirował las.

☀ Jakie szczególne wydarzenie stało się w lesie?

☀ Jaka była reakcja mieszkańców lasu? Opowiedz.

Jak zmieniły się sposoby przekazywania wiadomości?



1. Przyjrzyj się rysunkom i opowiedz, w jaki sposób zwierzęta przekazują informację o zaginionych uczniach. Zaprezentujcie przedstawione **epizody**.



2. Od dawna przekazywano informację za pomocą gestów (na migi). Kiedy tobie może pomóc język migowy? Opowiedz.
3. Przyjrzyj się rysunkom i spróbuj coś powiedzieć w języku migowym.





4. Przyjrzyj się rysunkom i opowiedz, jak ludzie przekazywali informacje w różnych czasach. Wymień zalety i wady każdego sposobu.



sygnały dymne



sygnały
dźwiękowe



poczta
gołębia



listy w
butelce



telefon



radio



gazeta



telewizja

Internet



komórkowe
połączenie

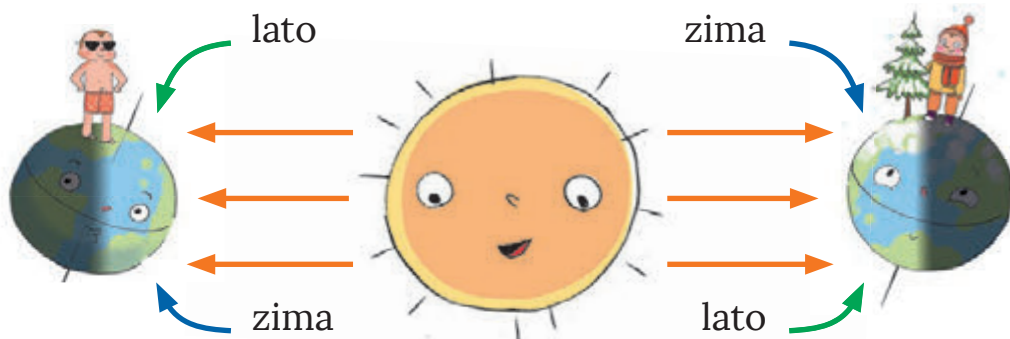
5. Który sposób przekazywania informacji w różnych sytuacjach jest dla ciebie najwygodniejszy? Dlaczego?

Dlaczego zachodzą zmiany w przyrodzie?

1. Kolko zauważył, że w lesie coś się zmieniło. Co dokładnie? Opowiedz.



2. Jeżyk przypomniał sobie, że pani Żyrafa pokazywała na lekcji, jak Ziemia krąży wokół Słońca.



Domniemana oś, wokół której obraca się Ziemia, jest nachylona i nie zmienia swego położenia. Zatem, gdy Ziemia krąży wokół Słońca, promienie słoneczne w większym stopniu nagrzewają raz jedną jej półkulę, innym razem – drugą.

Lato następuje tam, gdzie promienie słoneczne padają prosto, a zima – gdzie one tylko ślizgają się po powierzchni ziemi.



3. Wykonaj doświadczenie z lampą i globusem, żeby zobaczyć, jak na różne sposoby promienie padają na różne części powierzchni.



4. Które z tych zwierząt mogłoby tak powiedzieć?



Zmniejszyła się ilość owadów i drobnych zwierząt – ciężko jest znajdować pożywienie. Czas odlatywać do ciepłych krajów.



Uzbieram do norki ziarenka pszenicy i owsa – lżej mi będzie przezimować.



Pochowały się do ziemi robaczki, zniknęły szybkie jaszczurki, nie można odnaleźć ani żuków, ani żabek. Czas zapadać w sen zimowy.

5. Jak zmienia się życie roślin i zwierząt jesienią? Pomyśl, jak są powiązane zmiany w przyrodzie ożywionej i nieożywionej.

6. Ulep z plasteliny taką figurkę. Co to za zwierzątko? Jak zmienia się jego zachowanie wraz z nadejściem chłódów?





Czy zawsze odpoczynek przynosi korzyść?

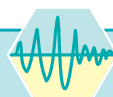


Taki jestem zmęczony,
a jeszcze trzeba
odrabiać lekcje...

Trzeba godzinę
odpocząć i wtedy
siły powrócą.



- ☀️ Który kolega rzeczywiście odpoczął i odzyskał siły?
- ☀️ Dlaczego mówi się, że zmiana rodzaju działalności – to jest najlepszy odpoczynek?





Jak trafić do Pajęczynowa

(według utworu Wsewołoda Nestajka)

– W naszym lesie pojawił się zły czarodziej Próżniako Bałwanias. Zaraża on leśną dziatwę wirusem-próżniakusem. Dzieci stają się beksami, od łez zmniejszają się, a potem stają się takie, że ich wcale nie widać. Wtedy Próżniako zbiera je do czarodziejskiej torby i odnosi do Pajęczynowa – krainy próżniactwa i nudy. Właśnie tam teraz są wasi koledzy, – wytłumaczył Kolce o Kociowi lichu Borowiczek.

– A... a dlaczego my nie trafiliśmy do Pajęczynowa?

– Dlatego, że jesteście mocniejsi na duchu i macie wesejszy charakter, niż inni.

– A... a w jaki sposób możemy się tam dostać?

– „Jak-jak”.... Trzeba płakać. I w dzień, i w nocy, – mru-gnął im lichu Borowiczek, przykrył się liśćmi i zniknął.

Płakali Kocia i Kolko, płakali. Zmniejszali się, zmniejszali. I raptem – szybko polecili dokąds w dół. Dookoła nich szybko zwiększały się drzewa, które nie miały gałęzi, a tylko olbrzymie soczysto-zielone konary.



Kocia i Kolko nie od razu zrozumieli, że to oni stali się tacy mali, a drzewami i straszidłami wydają im się zwyczajna trawa i owady. Spodziewali się tego, jednak wszystko było dla nich tak bardzo przerażające, że aż zdrętwieli od strachu. Nic dziwnego. Na pewno każdy by się przestraszył, gdyby był taki mały jak mrówka.

☀ Wyobraź siebie obok Koci i Kolka.

Jakbyś się czuł? Opowiedz.

Jak zmieniają się żywe istoty w ciągu życia?

1. Zmniejszony Kolko Igiełka zobaczył wysoko nad sobą olbrzymi kokon. Bardzo się tym zaciekał i postanowił narysować go. Czy wiesz, kto chowa się w tym kokonie?



2. Kolko przypomniał sobie, że nauczycielka pani Pantera opowiadała o przekształceniach motyka.



3. Opowiedz, jak zmienia się motylek w trakcie rozwoju. Przy odpowiedzi wykorzystaj słowa:

najpierw

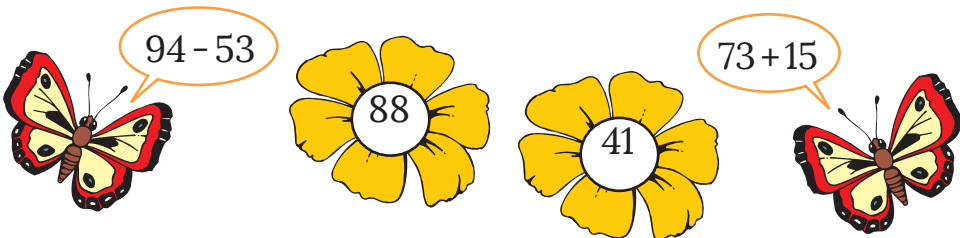
potem

gąsienica

motylek

poczwarka

4. Na który kwiatek usiądzie każdy motylek?



5. Dzieci przeczytały o dziwnych zmianach, które odbywały się z bohaterami utworu W. Nestajki i zastanowiły się nad takimi pytaniami:

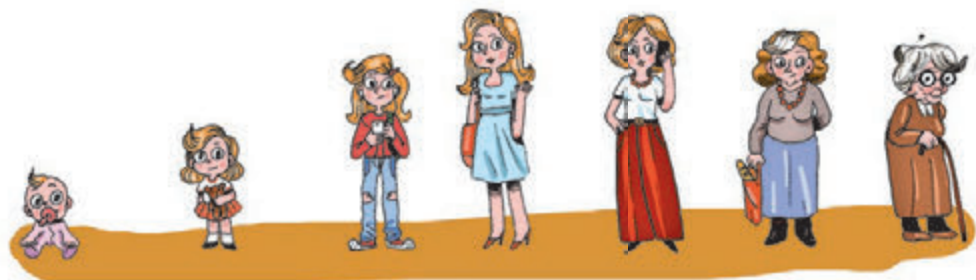
Czy wszystko na świecie się zmienia?

Jak szybko ja się zmieniam?

Czy możliwe jest życie bez zmian?

A co ty myślisz na ten temat?

6. Według rysunków opowiedz, jak zmienia się człowiek w ciągu swego życia.



7. Ułóż wyrażenie i wytłumacz jego znaczenie.

wiekem.

przychodzi

Z

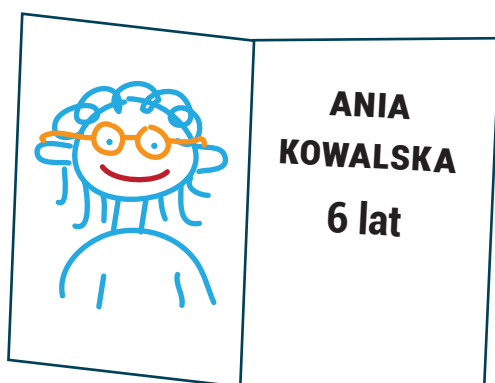
Rozum

Co się we mnie zmieniło?

1. Opowiedz, jak zmienił się Kocia w Pajęcznowie.



2. Uczennica drugiej klasy zrobiła paszport ucznia. Porównaj nowy paszport z tym, który ona zrobiła w ubiegłym roku. Jaka jest między nimi różnica? O czym świadczą te zmiany?



3. Ułóż algorytm tworzenia paszportu ucznia/uczennicy.





4. Zbadaj, jakie zmiany zaszły w dzieciach za czas letnich wakacji. Jak ty się zmieniłeś/zmieniłaś?

Pod koniec lata mama Romka poprosiła go zmierzyć koszulę, spodnie i buty, w których chodził do szkoły w pierwszej klasie.



Danusia podarowała młodszej siostrze zestaw lalek, z którymi lubiła bawić się w ubiegłym roku.

Zosia poprosiła, by tata zapisał ją do biblioteki, ponieważ przeczytała już wszystkie dziecięce książki, które były w domu.



5. Ułóż własny projekt „Jak zmieniłem się/zmieniłam się za czas nauki w szkole”.



Dlaczego Paulinkę nie poznali przyjaciele?



1



Uczeszę się jak Marysia.

2



Kupię taki sweterek, jaki ma Ala.

3



I pojedę tak jak Sławek.

4



Coś ty, Paulinko, zupełnie nie jesteś do siebie podobna.

5

☀ Co sprawia, że każdy człowiek jest niepowtarzalny? Opowiedz.



svitdovkola.org/2/1

Право для безоплатного розміщення підручника в мережі Інтернет має Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/> та Інститут модернізації змісту освіти <https://imzo.gov.ua>



23



Ratunek

(według utworu Wsewołoda Nestajki)

– Witam w Pajęczynowie! – Próźniako Bałwanias pochylił się nad Kolką i Kocią. – Odpoczywajcie. Zębów czyścić nie trzeba, gimnastyki porannej robić nie trzeba, lekcji odrabiać też.

Próźniako Bałwanias wykonywał ruchy nad Kocią i Kolką i z każdego jego palca snuła się pajęczyna, która oplątywała dzieci od stóp do głów. Ciało ogarniał słodki bezwład, oczy się zamykały, chciało się spać.

– Tylko nie zasypiajcie! Udawajcie, że śpicie, ale nie zasypiajcie, – raptem usłyszeli cichy głos.

Kocia i Kolko tak zrobili. Przymknęli powieki, a sami z całych sił starali się nie spać. Kiedy Próźniako poszedł spać, oni otworzyli oczy. Patrzą, a tu – huśta się przed nimi małeńki chłopczyk – Tratatola Śmieszek. Spojrzysz na niego i uśmiechniesz się.

– Zaraz będziemy budzić waszych przyjaciół! – powiedział chłopczyk. – Jak ich znajdziemy, ja krzyknę: „Tra-ta-ta” – a wy wtórujcie.

Pobiegli przyjaciele za chłopczykiem do pałacu. Widzą – w kącie leży Kasia Bebeszko cała oplątana pajęczyną.

– Tra-ta-ta za Kasię! – krzyknął chłopczyk.

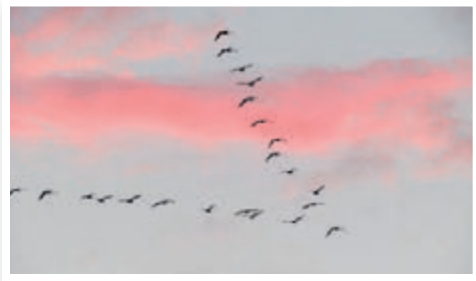
– Tra-ta-ta za Kasię! – wtórowali Kocia i Kolka i pobiegli szukać i budzić wszystkich przyjaciół.



☀ Co pomogło Kolce i Koci uratować przyjaciół?

Jakie zmiany nie zależą ode mnie?

1. Na których zdjęciach widzimy zmiany, które zaszły bez wpływu człowieka?



2. Określ, od kogo lub od czego zależą opisane zmiany.

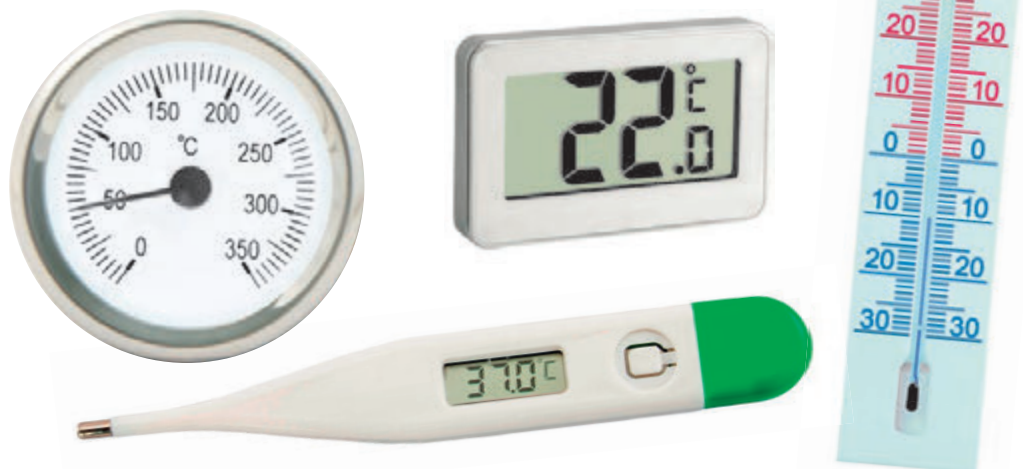
W lecie budzę się o 8. z rana, a teraz – o 7.



W lecie budziłem się o 6. z rana i było widno, a teraz – jest ciemno.



3. Jak nazywamy dane przedmioty? Do czego one służą? Kiedy który z nich wykorzystujemy?



Jaką temperaturę wskazuje każdy termometr?

4. Na wakacjach rodzina Kazika postanowiła pojechać na dwudniową wycieczkę do Kijowa. Tato chłopca sprawdził pogodę w Internecie. Które dni są najlepsze dla podróży? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Poniedziałek 30 października	Wtorek 31 października	Środa 1 listopada	Czwartek 2 listopada
+7°C	+11°C	+12°C	+8°C



5. Dowiedz się, jaka temperatura powietrza jest dzisiaj w różnych miastach Ukrainy. Gdzie jest najcieplej/najchłodniej?
6. Czy może człowiek wpływać na pogodę? Co możesz zrobić, gdy prognoza pogody jest sprzeczna z twoimi planami?

Jakie zmiany zależą ode mnie?

1. Żeby wyciągnąć przyjaciół z Pajęczynowa, nauczyciel wychowania fizycznego poradził Kolce i Koci troszeczkę poćwiczyć, obserwując możliwości swego organizmu. Ty też zrób takie ćwiczenia.



2. Kolko zauważył, że po takich ćwiczeniach zawsze chce mu się pić. Jakie zmiany obserwujesz po wykonaniu ćwiczeń? Opowiedz.
3. Jaki napój najlepiej pić, aby uniknąć **odwodnienia**? Dlaczego?



4. Jakie najważniejsze zmiany odbyły się w dzieciach na początku roku szkolnego? Dodaj swoje warianty.

Ubieram się elegancko.

Musiałem zmienić plan dnia.

Codziennie chodzę do szkoły.



5. Marysia ułożyła dla siebie plan dnia. Określ, co w nim zależy wyłącznie od niej.



6. Ułóż własny plan dnia.



7. Obejrzyj swoje zdjęcia, zrobione w różnych okresach twego życia. Zbadaj według nich, co w tobie się zmieniło. Które zmiany zależały od ciebie?



DLaczego Jarema nie miał z kim się bawić?

1



Z kim pobawić się?

2



Z dziewczynkami nieciekawie...

3



Ten jakiś dziwny...

4



Darek ma łatkę na spodniach, a Julka wczoraj skarżyła na mnie nauczycielce...

5



- ☀ Co mógłbyś/mogłabyś doradzić chłopcu?
- ☀ Czy łatwo jest znajdować partnerów do gry? Dlaczego?

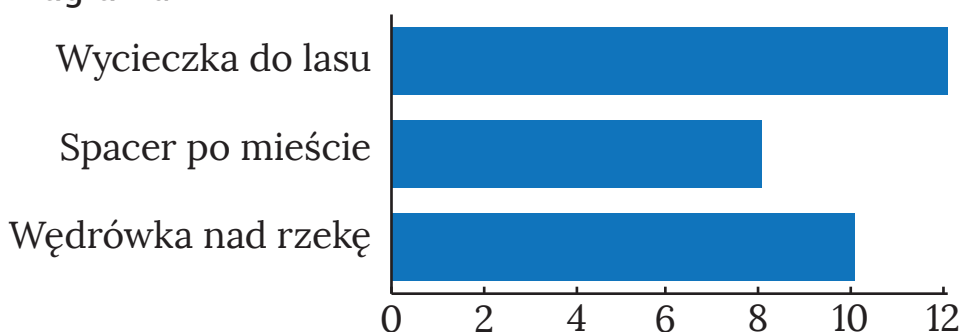


Sprawdź siebie

1. Wymień imię i nazwisko znanego ukraińskiego pisarza, autora powieści-baśni o przygodach zwierząt w zaczarowanej krainie Pajęczynowie. Jakie jeszcze utwory napisał? Gdzie i w jaki sposób można uzyskać informację o tym?

2. Wymień znane ci sposoby przekazywania wiadomości. Czym każdy z nich jest dobry?

3. Uczniowie 2-A klasy dowiedzieli się, że 27 września – to światowy dzień **turystyki**. Dzieci postanowiły zorganizować wycieczkę. Michał wysłuchał zdanie kolegów z klasy, a wyniki przedstawił w postaci diagramu.



☀ Dokąd wybiorą się uczniowie i uczennice drugiej klasy, jeżeli umówią się, by wybrać kierunek, który podobał się większości?

☀ Ilu uczniów uczy się w 2-A klasie?

4. Tomek i Andrzej ułożyli trasę wycieczki. Ile kilometrów należy przejść, żeby dojść ze szkoły do lasu?



5. Kasia dowiedziała się, że cena autobusowego biletu dla uczniów wynosi 3 грн. Ile pieniędzy powinien mieć każdy uczeń na drogę tam i z powrotem?
6. O której godzinie dzieci przyjadą do lasu, jeżeli czas w drodze wynosi 2 godziny, a wyruszyli w podróż o 10. z rana?
7. Kiedy dzieci zbierały się na wycieczkę, powstało pytanie – jak ubrać się, żeby było wygodnie. Określ, które dziecko ubrało się odpowiednio. Uzasadnij swoją odpowiedź.



Tomek

Kasia



Karina

Andrzej



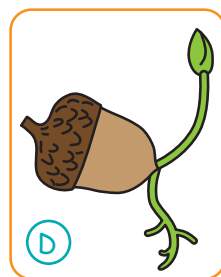
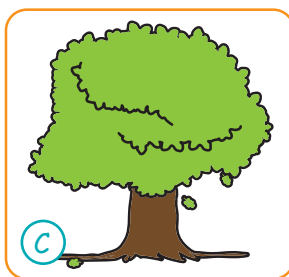
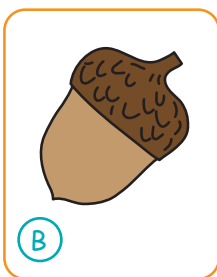
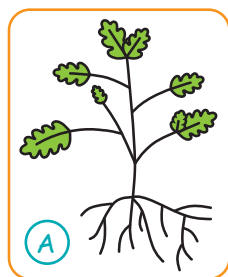
8. Przygotowując się do podróży, Karina sprawdziła pogodę w Internecie. Co opowiedziała dziewczynka swoim kolegom o pogodzie w dniu podróży?

Czwartek 25 września	Piątek 26 września	Sobota 27 września	Niedziela 28 września
			
+7°...+10°C	+4°...+12°C	+8°...+13°C	+8°...+12°C

9. Zbierając się w podróż, Olek przypomniał sobie, że podczas fizycznego wysiłku należy unikać odwodnienia organizmu. Chłopczyk postanowił wziąć ze sobą napój, który przyniesie mu maksymalną korzyść. Który napój warto wziąć w podróż?



10. Janek dowiedział się, że wiewiórki robiąc zapasy, często zakopują żołądź w ziemi. Często te nasiona kiełkują. Opowiedz, jak z żołądźki wyrasta dąb. W jakiej kolejności należy rozmieścić rysunki?



11. Podczas podróży Tereska zwróciła uwagę na to, że już wyraźnie widać w przyrodzie jesienne zmiany. Opowiedz według rysunku, jakie zmiany zauważyła Tereska.



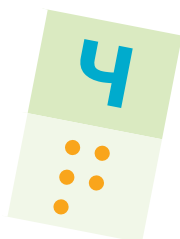
12. W lesie Irenka zobaczyła znak, napis, który już nieco był starty. Co było napisane na tym znaku? Wytłumacz, jak rozumiesz to wyrażenie.



PRZYJĘŁOŚĆ LASU
W TWYJICH KĘKACH!



FAKTY I DOMYSŁY



Rozglądając ten temat:

- ☀ będziesz porównywał fakty i domysły;
- ☀ będziesz badał glebę;
- ☀ dowiesz się, jak zapobiegać przeziębieniu;
- ☀ spróbujesz czytać za pomocą palców, nie oczu;
- ☀ przybliżysz się do tajemnic przeszłości;
- ☀ przeczytasz opowiadanie Walentyny Tabur ze zbioru „Weronika i różowa parasolka”.



Валентина
Табур



Czytaj i poznawaj świat. Badaj, obserwuj przyrodę. Związek z nią jest niewyczerpanym źródłem energii. Podczas nauki i dla własnego rozwoju wykorzystuj współczesne, ogromne możliwości wymiany informacji. Zachowuj mocne rodzinne relacje, ucz się ponosić odpowiedzialność za swoje uczynki. Życzę Ci szczęśliwego i ciekawego dzieciństwa.





- ☀ O jakich faktach można dowiedzieć się z ilustracji?
- ☀ Co łączy wszystkie przedstawione osoby?
Opowiedz o swoich domysłach.
- ☀ Jakie źródła informacji widzisz na rysunku?



Weronika i różowa parasolka

(według utworu Walentyny Tabur)

Często babcia czy dziadek zadają Weronice dziwne zagadki, na które ona nie zna odpowiedzi, ale próbuje je odnaleźć. Czasem jest śmiesznie, a czasem odpowiedzi są bardzo **filozoficzne**. Jedno z pytań dziadka jest na pozór bardzo łatwe:

– Co rozkwita, gdy pada deszcz?

Weronika zastanowiła się: „Jeżeli powiedziałabym, że to są kwiaty, byłoby zbyt łatwo”, – i poprosiła o więcej czasu do namysłu. Wtedy przypomniała sobie o swojej różowej parasolce.

Oczywiście! Parasole rozkwitają w rękach dorosłych i dzieci, gdy pada na nie deszcz!

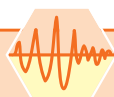
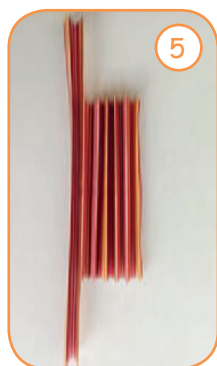
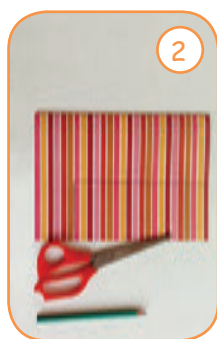
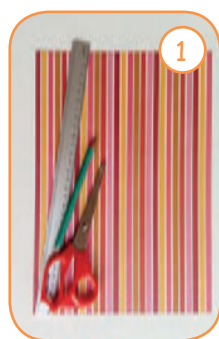
– Zuch! – pochwalił dziadek wnuczkę. – A czy wiesz, kiedy i w jaki sposób powstała pierwsza parasolka? Istnieje legenda o tym, jak 3000 lat temu pewien chiński stolarz zmajstrował dla swojej żony prostą konstrukcję z patyczków i ryżowego papieru, by ją ochronić przed upałami.



- ☀ Jakie zagadki częstokroć zadają babcia i dziadek swojej wnuczce?
- ☀ Czy z łatwością ona na nie odpowiada? Dlaczego?
- ☀ Jaką legendę opowiedział dziadek dziewczynce? Opowiedz ją swoimi słowami.

Jakie fakty ukrywa fotografia?

1. Weronika zaciekała się legendą, którą opowiedział dziadek i postanowiła zbadać, jak wyglądały pierwsze parasolki. W jaki sposób dziewczynka może to zrobić? Opowiedz.
2. Jedno ze zdjęć w Internecie zainteresowało dziewczynkę. „Parasole dawniej zupełnie nie chroniły przed deszczem”, – wywnioskowała Weronika. Czy zgadzasz się z nią? Uzasadnij swoją odpowiedź.
3. Weronika postanowiła samodzielnie zrobić parasolkę, która podobała się jej najbardziej. Zrób i ty taką samą.



4. Przyjrzyj się zdjęciom i opowiedz, jakie fakty ukrywa każde z nich.



5. Przynieś do szkoły ciekawe zdjęcie. Co będą mogli opowiedzieć o nim twoi przyjaciele z klasy? Uzupełnij ich domysły następującą informacją:
- ☀ jakie wydarzenie jest przedstawione na zdjęciu;
 - ☀ kogo widzimy;
 - ☀ czym się zapamiętał ten moment;
 - ☀ o czym myślisz, gdy patrzysz na to zdjęcie.
6. Wykonaj kolaż z ulubionych zdjęć (własnych lub z rodzinnego albumu). O czym on opowie? Nazwij go.

O czym opowiedzą zwyczajne rzeczy?

1. Dowiedz się o rzeczy, znalezionej przez Weronikę w ogródku.

Weronika wraz z dorosłymi lubi wykopywać ziemniaki. Ciekawe, jakie ziemniaki będą pod tym krzakiem: wielkie czy małe. A może takie malutkie, jak groszek? Właśnie takie mama pozwala zbierać dla lalek. Bywają też żywe znaleziska: żaby ziemne lub myszy.

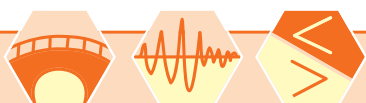
Łopata z łatwością wchodzi w pulchną ziemię. Weronika uważnie wpatruje się i raptem, pomiędzy kawałeczkami ziemi, zauważa niewielki zatarty krążek. Nachyla się, bierze go do rąk. Monetka! Prawdziwy skarb!

– Mamo, popatrz, co mam! – dziewczyna pokazuje, co znalazła.

– Zanieśmy tę monetkę do specjalisty! Może ona opowiedzieć historykom o dawnych dziejach naszego kraju.



2. Jakie zakończenie mogłaby mieć ta historia? Ułóż ciąg dalszy.
3. O czym może opowiedzieć znaleziona moneta? Opowiedz.
4. Podaj jak najwięcej sposobów ułożenia tych monet w grupach. Jakie jeszcze monety są w obiegu na Ukrainie?



5. Gdy Weronika z rodzicami wykopywała ziemniaki, ujrzała w glebie piasek, małe kamyczki, a bardzo głęboko – glinę. Jak uważasz, czy w glebie są inne składniki? Wypowiedz się na ten temat.



6. Wykonaj doświadczenie i sprawdź swoje domysły. Wyciągnij odpowiednie wnioski.

DOŚWIADCZENIE 1

- ☀ Do szklanki z wodą wrzuć bryłkę ziemi.
- ☀ Co zauważyłeś/zauważyłaś?
O czym to świadczy?

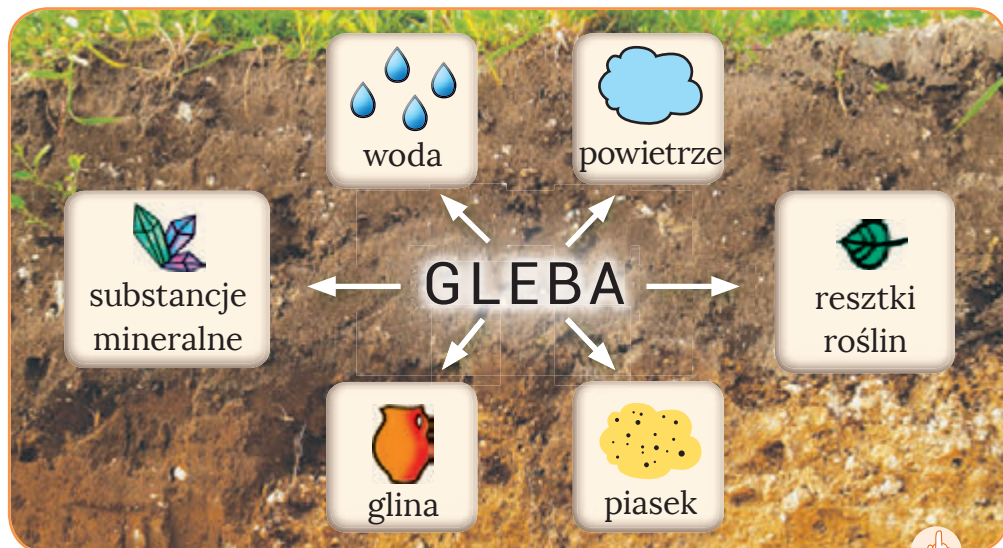


DOŚWIADCZENIE 2

- ☀ Na kartkę białego papieru połóż bryłkę ziemi.
- ☀ Rozetrzyj ją i rozglądaj pod lupą.
- ☀ Co zobaczyłeś?



7. Porównaj swoje spostrzeżenia ze schematem.

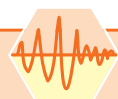




Dowiedz się, czy Karol dba o swoje zdrowie.



- ☀ Dlaczego chłopczyk nie zjadł to, co dała mu mama?
- ☀ Wymień produkty, które szkodzą twojemu zdrowiu i te, które są zdrowe.





Słoneczne zajączki

(według utworu Walentyny Tabur)



Wesołe słoneczne promyki już od samego rana skaczą po ścianie nad łóżkiem, gdzie śpi Weronika, rozsypują się po pokoju złotymi kulkami.

Nika bierze małe lusterko, łowi przy jego pomocy „słonecznego zajączka” i biega za nim po podwórzu wykrzykując:

– Mój miły zajączku, dzisiaj mi nie uciekniesz! Będę szybciej biegać i dogonię cię.

Gdy słońce chowało się za chmurę, zajączek zniknął, ponieważ on nie może istnieć bez słońca.

Weronika dużo wie o słońcu. Tato jej opowiadał, że Słońce – to jest wielka gwiazda, która daje ciepło i energię wszystkim żywym istotom, roślinom. Promienie słoneczne są korzystne, one dostarczają organizmowi witaminę D, która też jest nazywana „witaminą szczęścia”. Wpływa ona na wzrost i aktywność dzieci. Jednak promienie słoneczne mogą być również niebezpieczne, dlatego podczas południowego upału lepiej przebywać w cieniu. Dziewczynka przypomina sobie opowiadania taty i uśmiechając się mówi:

– „Zajączki słoneczne” – to dzieci słońca, bawić się z nimi – to wielka przyjemność.

☀ Co sprawia radość bohaterce opowiadania? Przeczytaj.

☀ Jaką informację o Słońcu opowiedział Weronice jej tato? Czy wiesz coś więcej o tej gwiazdzie? Opowiedz.

Czym jest ciekawe Słońce?

1. Dzieci, które uczą się w 2. klasie spytały, co to jest Słońce? Które wypowiedzi są prawdziwe, a które – nieprawdziwe? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Słońce – jest to naturalne źródło światła i ciepła.

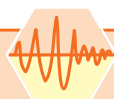
Słońce – jest to gwiazda, najbliższa do Ziemi.



Słońce krąży wokół Ziemi.



2. Wiadomo, że do utworzenia słonecznego zajęczka niezbędne jest światło słoneczne i lustro. Zbadaj, czy inne błyszczące przedmioty mogą „tworzyć” słoneczne zajęczki.



3. Weronika wraz z przyjaciółmi z klasy umawia się na puszczanie słonecznych zajaczków w czasie przerwy. Przejrzyj prognozę pogody i poradź dzieciom, kiedy najlepiej to zrobić. Dlaczego?

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek
1	2	3	4	5
października	października	października	października	października
				
+16 °C	+16 °C	+12 °C	+11 °C	+14 °C

4. Zbadaj, czy można zobaczyć zjawiska, podobne do zajaczków słonecznych, w pochmurny dzień. Jakie przedmioty je tworzą?

5. Wykonaj robótkę „Wesoły zajaczek” według instrukcji lub według własnego pomysłu.

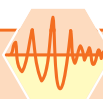


Які факти з przeszłości wpływają на przyszłość?

1. Po wesółych zabawach na powietrzu Weronika dostała gorączkę. Pani doktor powiedziała, że dziewczynka zachorowała. Wytłumaczyła, że jesienią i zimą ilość chorých się zwiększa i poradziła bardziej uważać na swoje zdrowie. Zastanów się, dlaczego jesienią ludzie chorują.
2. Dowiedz się, jaki fakt z przeszłości został zanotowany w gazecie.



3. Opowiedz według rysunków, co należy robić, by zapobiec chorobom w czasie jesieni.



4. Czy prawidłowo zachowało się dziecko w każdej sytuacji? Uzasadnij swoje zdanie.



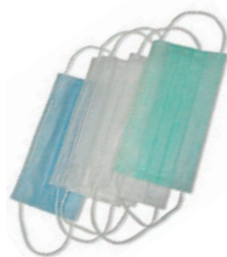
Damian wrócił ze spaceru z bólem głowy. Rodziców w domu nie było. Zażył pigułkę, którą zażywa mama w podobnej sytuacji.

Po powrocie do domu z próby tanecznej, Irenka odczuła drapanie w gardle. Dziewczynka rozpuściła w szklance wody łyżkę soli morskiej i popłukała gardło.



W szkole pielęgniarka opowiadała o tym, że nadchodzi okres przeziębień. Angelina poprosiła mamę, żeby ona codziennie dodawała jej do herbatki coś, co ma witaminę C – plasterki cytryny, suszone jagody maliny, porzeczki lub dzikiej róży.

Tadeusz przeczytał, że aby podczas epidemii zapobiec infekcji, należy w miejscach publicznych zakładać ochronną maskę. Chłopczyk kupił takie maski, żeby je zakładać w transporcie.





Dowiedz się, co świętują Ukraińcy 14 października.



Na następny dzień...



☀ W jaki sposób w twojej rodzinie jest obchodzone 14 października?

☀ Kogo chciałbyś/chciałabyś przywitać w tym dniu?





Magiczna liczba siedem

(według utworu Walentyny Tabur)

Weronika wróciła do domu bardzo zmartwiona.

– Co się stało, dlaczego jesteś taka smutna? – zapytała mama.

– Wszyscy moi przyjaciele urodzili się w szczęśliwym dniu: Majka – pierwszego stycznia, na Nowy Rok. Ula – pierwszego marca, w pierwszym dniu wiosny. Ania – w dniu urodzin jej mamy. A ja – po prostu siódmego października. Nawet ta liczba o niczym nie mówi.

Rozmowę tę usłyszał tato i opowiedział:

– Na świecie jest wiele ciekawych rzeczy, które są powiązane z liczbą siedem. To siedem dni w tygodniu, siedem kolorów tęczy, siedem nut w muzyce, siedem cudów świata. Czy tego ci za mało?

Weronika troszeczkę się rozweseliła i przypomniała sobie, jak mówiła babcia – „siedem razy zmierz, a jeden – odetnij”. I jeszcze, że od szczęścia można znaleźć się „na siódmym niebie”.



- ☀ Dlaczego Weronika była zmartwiona? Opowiedz.
- ☀ O jakich tajemnicach liczby siedem opowiedział jej tato? Przeczytaj.
- ☀ Jakie przysłowie pojawia się w tekście opowiadania? Wyszukaj je, przeczytaj i wytłumacz.
- ☀ Przypomnij sobie inne przysłowia, w których występują liczby.

Jaka informacja jest zapisywana za pomocą liczb?

1. Weronika zainteresowała się tym, jaką informację można zapisywać za pomocą liczb. Ułożyła kalendarz urodzin swoich przyjaciół i przyjaciółek.

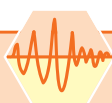
1 • STYCZEŃ  Maja	2 • LUTY  Andrzej	3 • MARZEC  Ula	4 • KWIECIEŃ  Ania, Ola, Jan
5 • MAJ  Igor, Halina	6 • CZERWIEC  Mateusz	7 • LIPIEC  Helena	8 • SIERPIEŃ  Inna, Jakub
9 • WRZESIEŃ  Nazar	10 • PAŹDZIERNIK  Weronika, Irena	11 • LISTOPAD  Władek	12 • GRUDZIEŃ  Teresa, Lila

- ☀ W którym dniu obchodzi urodziny najwięcej przyjaciół Weroniki?
- ☀ Kto urodził się w tym samym miesiącu, że Weronika?
- ☀ Ile dzieci urodziło się latem?

2. Ułóż kalendarz urodzin swoich przyjaciół.



3. Co szczególnego jest w dniu twoich urodzin? Dowiedz się.



4. Weronika zwróciła uwagę, że na opakowaniu po soku jest sporo cyfr i tajemniczych znaczków. Czy wiesz, co one oznaczają? Przyjrzyj się prawdziwemu opakowaniu po soku i opowiedz.



5. Jaką jeszcze informację można odnaleźć na opakowaniach?
6. Z pustego opakowania po soku Weronika zrobiła stojak na ołówki. Zrób taki sam.



W jaki sposób osoby z wadą wzroku otrzymują informację?

1. Weronice bardzo podobało się odczytywanie informacji z różnego rodzaju opakowań. Na pudełku po lekach zdziwiły ją kropeczki-pęcherzyki. Czy wiesz, dla kogo jest ta informacja?



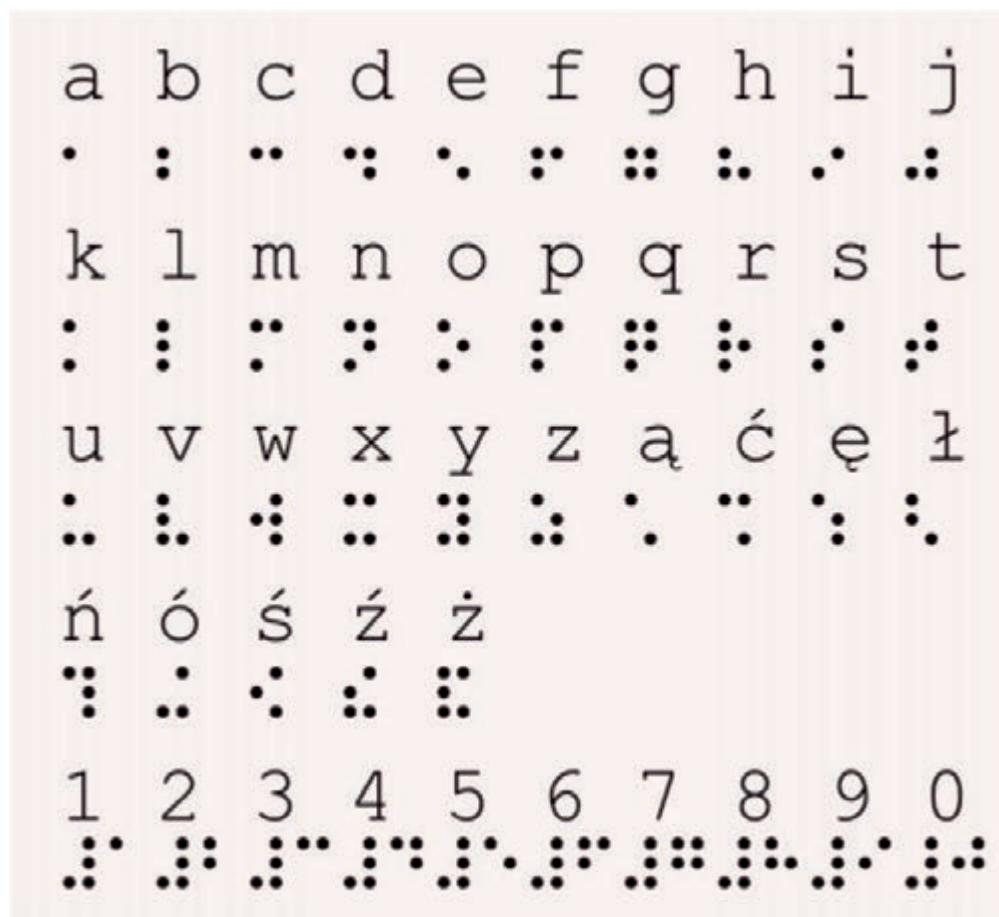
2. Dowiedz się, kto i kiedy wymyślił sposób na zapisywanie liter za pomocą wypukłych kropeczek.


Czcionkę dla ludzi niewidomych wymyślił Francuz Louis Braille (czyt. Lui Brajl) prawie 200 lat temu. Gdy chłopczyk miał 3 lata, uległ wypadkowi w warsztacie ojca i stracił wzrok. Po 12 latach on wymyślił własny sposób, który umożliwił czytanie za pomocą palców. Taka czcionka nazywa się: „Alfabet Braille’a”.


3. Oblicz, ile lat miał Braille, gdy wymyślił swój alfabet.
4. Jak uważasz, gdzie jeszcze można wykorzystywać alfabet Braille'a? Dlaczego?



5. Przyjrzyj się sposobom zapisywania liter w alfabecie Braille'a. Zapisz swoje imię za pomocą tego alfabetu. Wykorzystaj do tego plastelinę i deseczkę.



-  6. Wymień się deseczkami z kolegami i spróbuj „przeczytać” napisy z zamkniętymi oczami. Czy sprawiło ci to trudność? Dlaczego?

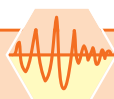
-  7. Poszukaj w Internecie, jaki wygląd mają cyfry, zapisane alfabetem Braille'a. Użyj ich do zapisania daty swoich urodzin.



Dowiedz się, co należy robić, jeżeli się zgubisz.



☀ Co mogłoby się stać dalej, gdyby bohaterka komiksu nie przypomniała sobie numeru telefonu swojej mamy?





Co tam, na strychu?

(według utworu Walentyny Tabur)

Jeszcze nigdy w życiu Weronika nie wchodziła na strych w domu babci. A tak bardzo pragnęła zanurzyć się w niewiadomy i zagadkowy świat, który był ukryty za tajemniczymi drzwiami! Wreszcie, pewnego razu, babcia zabrała Weronikę ze sobą. Od tego, co tam zobaczyła, zaparło jej dech w piersiach.

Pod stropem były podwieszane pęczki ziół, które roztaczały przyjemny zapach po całym strychu. W dole były rozłożone orzeszki, strączki fasoli i grochu. W kącie Weronika ujrzała wiele bardzo starych rzeczy: czajnik, różne dzbanki i garnuszki, pudełko ze starymi zdjęciami, harmonię, stare dywany ręcznej roboty, ciężkie żeliwne żelazko.



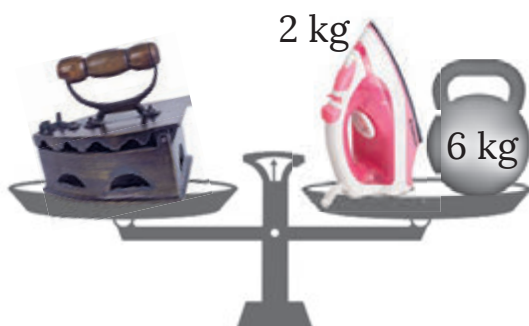
Babcia opowiedziała, że dawniej nie było żelazek na prąd. Wykorzystywano magiel, a dopiero później – pojawiły się żelazne żelazka, do których wkładano rozżarzony węgiel. Weronika spróbowała unieść zakurzone żelazko, ale dla niej było ono zbyt ciężkie.

- ☀ Dlaczego dla Weroniki strych był zagadkowym i tajemniczym miejscem? Przeczytaj.
- ☀ Jaki był strych, który ujrzała dziewczynka? Opowiedz.

1. Odtwórz według rysunków opowiadanie babci o tym, jakich zmian zaznało żelazko.



2. Dowiedz się, ile ważyło żelazko jeszcze sto lat temu. Pomyśl, dlaczego żelazka były takie ciężkie.



3. Babcia pozwoliła wnuczce zabrać ze strychu świeczkę i one wspólnie zrobiły świecznik. Zrób taki i ty.

☀ Przygotuj materiały.



klej PVA

1

słoik

świeczka

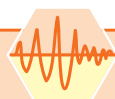
wstążka

kolorowa bibuła



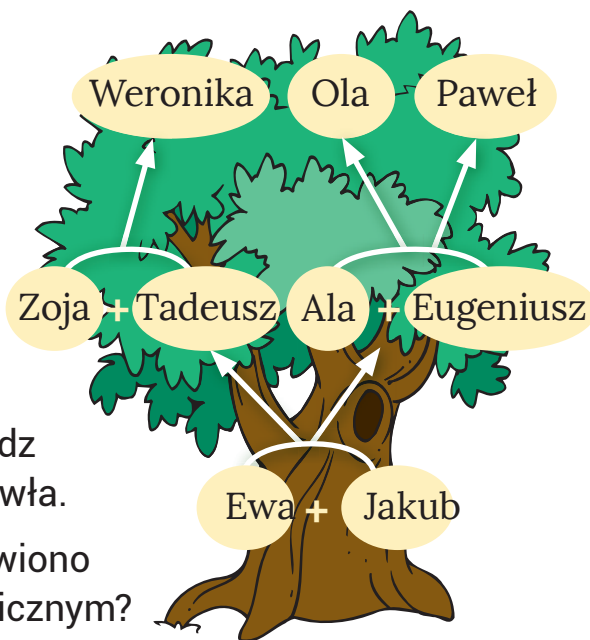
☀ Zawiąż wstążkę. Do środka włóż świeczkę.

☀ Naklej na słoik kółka z kolorowej bibuły lub serwetek.



O czym opowie rodowód?

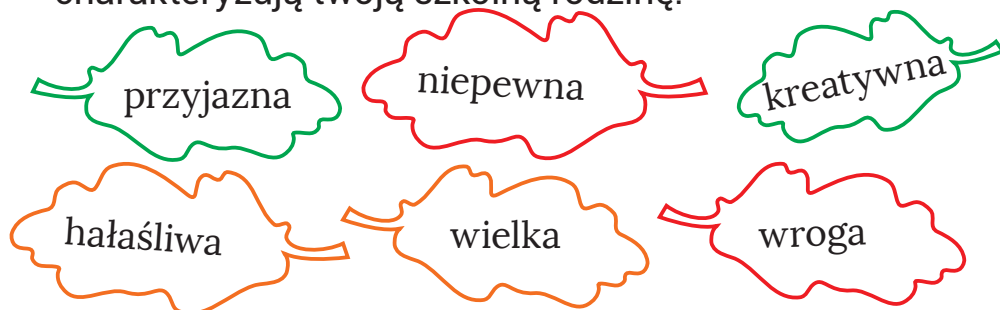
1. Weronika opowiedziała swojemu kuzynowi Pawłowi o rodzinnych relikwiach, które przechowywane są na strychu. Chłopczyk z kolei zaproponował ułożyć drzewo genealogiczne. Opowiedz o rodzinie Weroniki i Pawła.



- ☀ Ile pokoleń przedstawiono na drzewie genealogicznym?
- ☀ Wymień przodków Pawła.
- ☀ Ilu potomków mają dziadek Jakub i babcia Ewa?

2. Zbadaj swój rodowód. Narysuj drzewo genealogiczne. Wpisz znane ci imiona krewnych.

3. „Klasa – to jest twoja szkolna rodzina”. Wytłumacz znaczenie tego powiedzenia. Wybierz wyrazy, które charakteryzują twoją szkolną rodzinę.



Jakie jeszcze wyrazy mógłbyś/mogłabyś dodać?

O czym mogą „opowiedzieć” rodzinne relikwie?

1. Z rzeczy, które Weronika znalazła na strychu, ona stworzyła rodzinne muzeum. O czym mógłby opowiedzieć każdy jego eksponat?



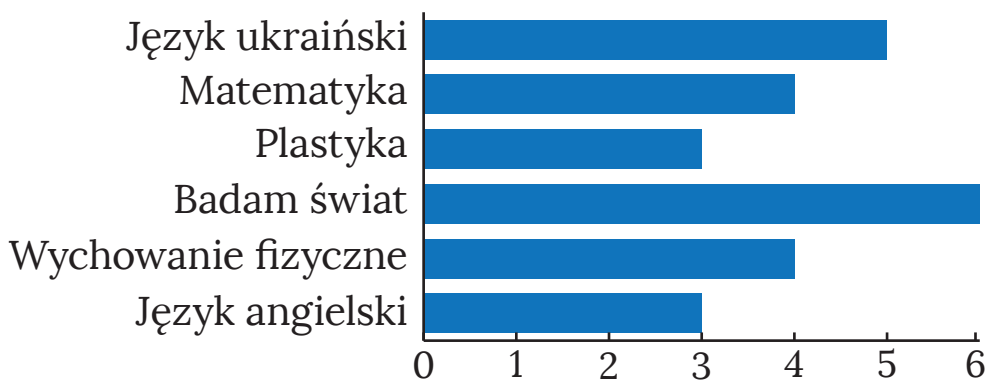
2. Po wizycie do muzeum Weroniki, Daniel, jej kolega z klasy, zaproponował stworzyć muzeum klasy. Pierwszymi eksponatami zostały zdjęcia. Jakie wydarzenia są na nich przedstawione?



Co jeszcze można dodać do wystawy w muzeum?



3. Tomek i Marysia postanowili zebrać informację o ulubionych przedmiotach swoich kolegów z klasy. Wyniki badań przedstawili w postaci diagramu.



Ułóż pytanie do kolegi czy koleżanki z klasy wykorzystując informację z diagramu. Wysłuchaj odpowiedź.

4. Ola, Piotrek i Marek zrobili kolaż „Hobby 2-B klasy”. Opowiedz, co dzieci lubią robić wspólnie?



5. Razem z kolegami i koleżankami z klasy ułóżcie kolaż o waszych wspólnych zainteresowaniach.

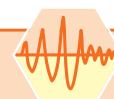


Na placu zabaw dzieci znalazły pudełko.
Dowiedz się, jak należy postąpić w takiej sytuacji.



Jaki ładny prezencik!

To na pewno dla nas!



Sprawdź siebie

Zapoznaj się z wiadomą „krecią” trylogią dla dzieci, autorem której jest małżeństwo Mariana i Taras Prochascy. Wykonaj zadania według treści książeczek o kretach.



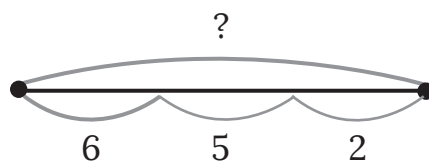
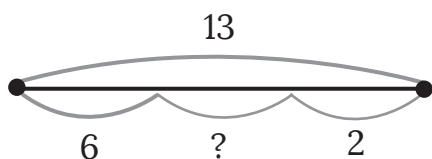
1. Прочитай початок трилогії:

– U-a-a-a-a! U-a-a-a-a!

To urodziło się jeszcze jedno krecię. Trzynaste.

Trzynastym dzieckiem w rodzinie kretów z Bukowego lasu była dziewczynka. Dotąd w tej rodzinie rodzili się sami chłopcy. Sześcioro – wiosną dwa lata temu, po roku – pięcioro i dzisiaj z dwóch bliźniąt-kreciąt pierwszy był chłopczyk... Dziewczynkę nazwano Murkawką.

2. Do którego schematu można zadać pytanie: „Ile dzieci jest w kreciej rodzinie?”



3. Wiadomo, że futerko u kreciąt zaczyna odrastać po 14 dniach od urodzenia. Kiedy Murkawka zaczęła obrastać, jeżeli ona urodziła się 1 marca?



MARZEC				
Pn	4	11	18	25
Wt	5	12	19	26
Sr	6	13	20	27
Cz	7	14	21	28
Pt	1	8	15	22
Sb	2	9	16	23
Nd	3	10	17	24

4. Dowiedz się, w jaki sposób tata-kret szukał informacji do gazety. Jakie narządy zmysłu pomagały mu w tym?

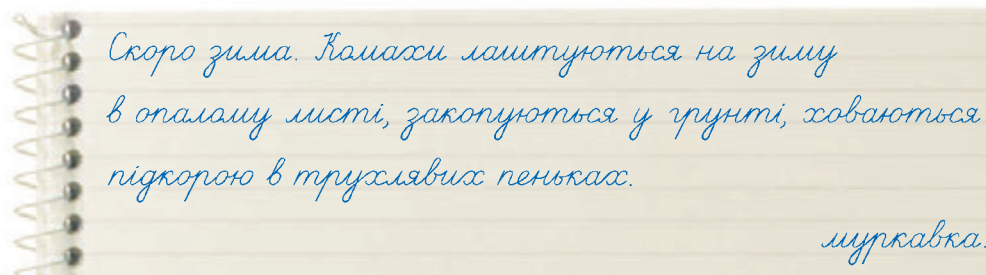
Tata-kret pracował w leśnej gazecie „Krecia prawda”. Do jego obowiązków wchodziło wyszukiwanie nowin. W dzień on chodził po lesie, przyglądał się wszystkiemu, przysłuchiwał się, węszył; rozmawiał ze zwierzętami, ptakami i owadami. Wszystkie ciekawostki zapisywał w notesie. Wieczorem zaś drukował gazetę na drukarce. Czasami trwało to do późnej nocy... Ponieważ już o świcie przylatywał dzięcioł i zabierał „Krecią prawdę” do leśnej kawiarni, gdzie każdy, kto chciał, mógł ją poczytać...



5. Obejrzyj rysunki, które wykonał tata-kret, podczas zbierania informacji w ciągu dnia. Jak uważasz, o czym napisze on w swojej gazecie? Wypowiedz się na ten temat. Spróbuj napisać własny artykuł.



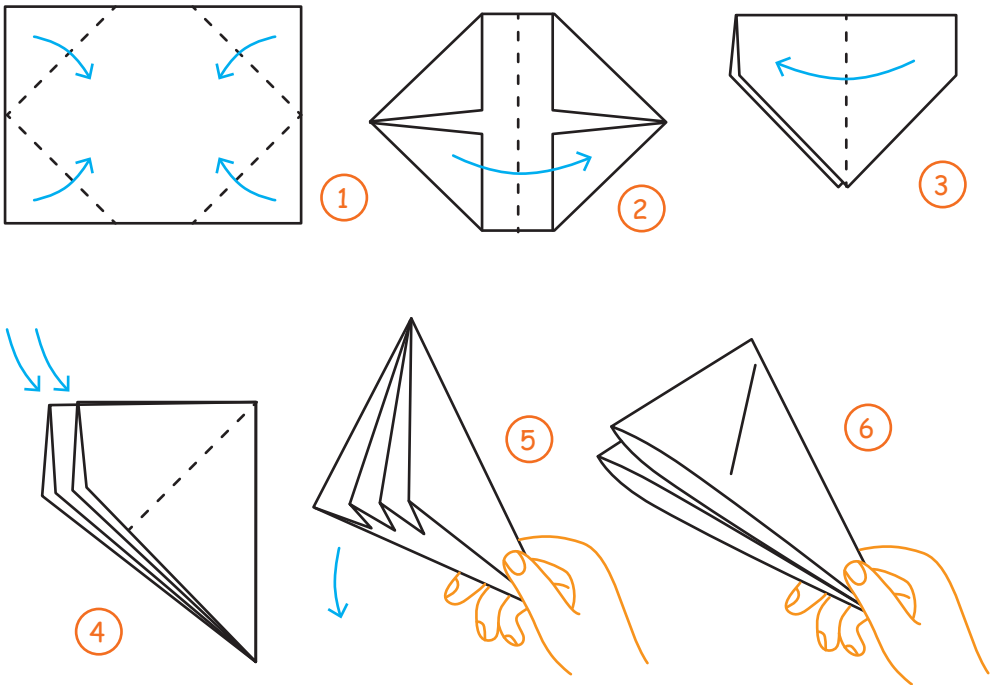
6. Murkawka postanowiła pomóc tacie zbierać nową informację do gazety. Obserwowała owady przez lornetkę i swoje spostrzeżenia zapisywała w postaci króciutkich wiadomości. Tata-kret zauważył w notatkach Murkawki trzy błędy. Odszukaj je i ty.



7. Podczas zbierania informacji w jesiennym lesie zauważyła nowy znak. Co on oznacza? Opowiedz. Przedstaw własne przypuszczenia, co zmusiło ludzi do postawienia takiego znaku w lesie.



8. Bracia Murkawki Pełz i Grzbiecik również zbierali informację do gazety taty i kopali nowy tunel. Pełz wykopał 40 m tunelu, następnie brat go zastąpił i wykopał o 16 m więcej. Ile metrów tunelu wykopał Grzbiecik? Jaka jest długość całego tunelu?
9. Kopiąc tunel, Pełz zauważył, że w niektórych miejscach gleba była zbyt twarda i ciężko było kopać, w innych zaś – odwrotnie, bardzo pulchna i łatwo było kopać. Grzbiecik opowiedział, że to zależy od składu gleby. Co miał na uwadze maleńki kret? Opowiedz.
10. Wieczorem tata-kret nauczył swoje karcięta robić papierowe strzelające zabawki. Zrób też taką samą.





W tym temacie:

- ☀ dowiesz się więcej o swoim kraju, mieście czy wiosce, w których mieszkasz;
- ☀ dowiesz się więcej o miedzach i granicach;
- ☀ zbadasz, jakie zwierzęta mieszkają i jakie rośliny rosną w pobliżu;
- ☀ przypomnisz sobie zasady zachowania w miejscach publicznych;
- ☀ nauczysz się robić witraże, bransolety, wycinanki i pocztówki;
- ☀ przeczytasz urywek z utworu Natalii Czub „Ciekawe przepisy ruchu drogowego”.



Natalia
Czub



Najbardziej w życiu kocham... oczywiście, dzieci. Mam ich trójkę: dwie dziewczynki i chłopca. Z nami mieszka też śmieszny rudy bardzo, bardzo długi pies. Czasami piszę książki też i o nim. Uwielbiam również podróżować, piec ciasteczka, prowadzić samochód i marzyć! Spodziewam się, że spodoba Ci się moja bajkowa historia o kosmitach i przygodach takich samych dzieci jak ty.





1. Którą z przedstawionych na rysunku postaci można uznać za gospodarza swego terytorium? A kogo – gościem? Wytłumacz swój punkt widzenia.
2. Na jakim terytorium czujesz się komfortowo? A gdzie nie czujesz się gospodarzem?



Spotkanie z Marsjanami

(według utworu Natalii Czub)

...Trzech kosmitów zeszło po drabince i zatrzymało się przy naszym oknie. Jeden z nich powiedział:

– Witam was, Ziemianie!

Pies Burek, który dotąd spokojnie spał w fotelu, podskoczył i zaczął głośno szczekać.

– Poznajmy się, – powiedziałem. – Zamilcz, Burku, to są swoi. – Chociaż zupełnie nie byłem pewien, że to są swoi.

– Flip, Tiki, Blum, – przedstawili się przybysze.



„Ależ imiona”, – pomyślałem, ale z uprzejmości nic nie powiedziałem – przecież to gości.

Mój przyjaciel Daniel wreszcie się ocknął i zapytał:

– Skąd przylecieliście?

– Z Marsu, skąd jeszcze? – chó-

rem odpowiedzieli kosmici. – Macie bardzo skomplikowany język. Z trudem udało nam się przetłumaczyć z naszego, marsjańskiego.

– Może pokażecie nam swoje miasto? – poprosił Blum. – Muzea i coś jeszcze. Bardzo chciałem pójść do ZOO i pojechać tramwajem. W marsjańskim Kosmonecie (to jest to samo, co nasz Internet) widziałem.

– Oczywiście pokażemy, – zgodził się Daniel.

☀ Skąd Marsjanie dowiedzieli się, że znaleźli się na obcym terenie? Opowiedz.

☀ Jak oni się czuli na nieznanym terenie? Zaprezentuj rozmowę między nimi.

Jak rozpoznać terytorium swego kraju?



1. Chłopcy opowiedzieli kosmitom o swoim kraju. Znaczenie najcięższych słów pomogła im wytłumaczyć rozwiązana krzyżówka. Zaprezentuj tą rozmowę.

1	Т	Р	И	З	У	Б						
					2	К	А	Р	П	А	Т	И
3	Є	В	Р	О	П	А						
4	П	Р	А	П	О	Р						
5	К	И	І	В								
6	Г	І	М	Н								
7	М	О	В	А								

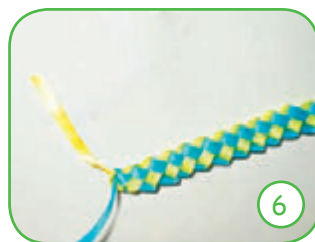
2. Kosmici, na swoim statku kosmicznym, oblecieli terytorium Ukrainy. Flip zrobił kilka zdjęć, a Blum zaznaczył na mapie miejsca, gdzie zostały one zrobione. Pomóż wytłumaczyć Marsjanom, co jest przedstawione na tych zdjęciach.



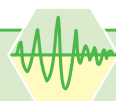
3. Ułóż wyrażenie i wytłumacz jego znaczenie.



4. Na pamiątkę o Ukrainie chłopcy zrobili bransoletki dla swoich przyjaciół z Marsa. Zrób i ty taką samą bransoletkę. Komu byś ją podarował/podarowała?



- ☀ Odstęp 5 cm dla wiązadła i zrób węzełek.
- ☀ Utwórz 2 pętelki.
- ☀ Do błękitnej pętli wciągnij żółta, błękitną zaciągnij.
- ☀ Następnie – na odwrót. Pilnuj, żeby pętelki układały się jednakowo.
- ☀ Według takiej zasady dokończ robótkę.
- ☀ Gdy bransoletka będzie miała niezbędną długość, zwiąż końce.



Co „opowie” o terytorium kraju ojczystego Muzeum historii lokalnej?

1. Dwóch chłopców i trzech kosmitów zawitało do Muzeum historii lokalnej. Janusz miał 45 hrn., a Daniel – 53 hrn. Czy wystarczy im pieniędzy na kupienie biletów, jeżeli wiadomo, że cena jednego biletu stanowi 15 hrn.?
2. Janusz, Daniel, Flip, Tiki i Blum zaczęli zwiedzać muzeum. Wyłumacz kosmitom znaczenie nowych dla nich wyrazów.

Ekspozycja

Przewodnik

Ekspонат

Gablota

3. Przyjrzyj się eksponatom, które zaciekały Bluma i opowiedz, czym zajmowali się ludzie na terytorium kraju tysiące lat temu.



4. Tiki zaciekał się ekspozycją roślin. Zrobił notatki w notesie. Wymień rośliny kraju ojczystego, które należą do każdej grupy.



5. Przewodnik opowiedział o zwierzętach, mieszkających na terenach kraju ojczystego. Wyobraź, że jesteś jednym z tych zwierząt. Opisz jeden dzień swego wymyślnego życia.



6. Jeszcze w muzeum chłopcy i kosmicy uczestniczyli w warsztatach i nauczyli się robić **witraże**. Spróbuj i ty.

Narysuj kontur rysunku na kartonie.

Starannie wytnij otwory.



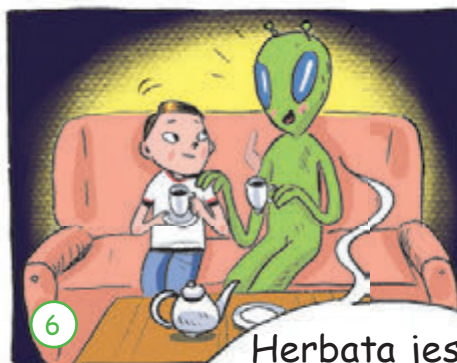
Z tylnej strony rysunku zaklej okienka kawałeczkami kolorowej bibuły lub papierem gofrowanym.



Rozmieść gotowy witraż na oknie.

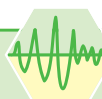


Dowiedz się, jak Blum szukał dla siebie smacznego napoju.



☀ Jakie płyny znalazł kosmita u Janusza w domu? Czy można wąchać i kosztować nieznane płyny? Dlaczego?

Herbata jest bardzo smaczna. Dobrze, że nie napiłem się innego płynu.





Przygoda na drodze

(według utworu Natalii Czub)

Za kierownicą byłego aparatu kosmicznego, a obecnie – niewielkiego żółtego samochodu siedział Blum. Z ciekawością rozglądał się na wszystkie strony. Koło parku samochód tak bardzo gwałtownie zahamował, że mocno uderzyłem się głową.

– Czy nie zauważyłeś, jaki tu jest znak? – zapytałem nieszczęsnego kierowcę.

– Zauważyłem. Znak „Idący człowiek”. Po to tu jest, żeby było weselej jeździć?

– Przecież o mało nie potrąciłeś starszą kobietę na przejściu dla pieszych! – zdenerwował się Daniel. – Ten znak oznacz, że tu ludzie mogą przechodzić przez jezdnię, a kierowcy powinni ich przepuszczać.

Obok stadionu samochód pędził jeszcze szybciej. Raptem rozległ się huk i samochód się zatrzymał. Awaria! Samochód uderzył w płot. Zauważyliśmy, że przez skrzyżowanie w naszym kierunku zbliża się policjant.



– Już przyjechaliśmy... Zaraz będzie mandat, – zmartwił się Daniel.

– Tak, i samochód zabierze na parking policyjny, westchnąłem. – Dojeżdżiliśmy się.

Rzeczywiście, policjant wystawił nam mandat i skierował nas do szkoły jazdy, a samochód załadowano na holownik.

☀️ Powtórz znaki drogowe, które znasz. Po co są one potrzebne?

☀️ Jakie **miejsca publiczne** trafiały się przyjaciołom po drodze?

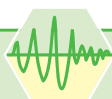
Czym szczególnym wyróżnia się teren mojej miejscowości?



1. Janek opowiedział kolegom o swoim mieście według zdjęć z Internetu. Co ciekawego jest w jego mieście? Jakie zabytki są w twojej miejscowości? Odszukaj widoki takich miejsc i, wraz z kolegami z klasy, wykonaj kolaż.



2. Jaką nazwę nosi twoje miasto/wioska? Zbadaj, dlaczego ono się tak nazywa.
3. Pomóż Danielowi wyznaczyć, ile lat ma jego miasto, jeżeli wiadomo, że to jest liczba dwucyfrowa, suma cyfr której wynosi 15, a dziesiątek jest 9.
4. Dowiedz się, ile lat ma twoja miejscowość.

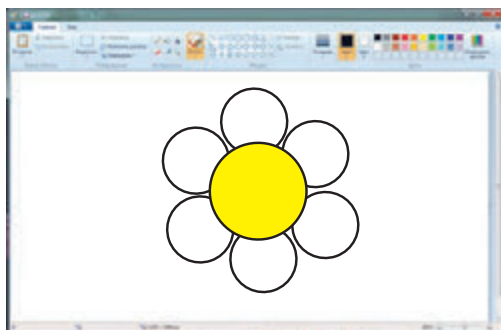


5. Marsjanie z zadowoleniem obserwowali zwierzęta na Ziemi i robili im zdjęcia. Przedstawiciele jakich gatunków zwierząt oni zobaczyli?

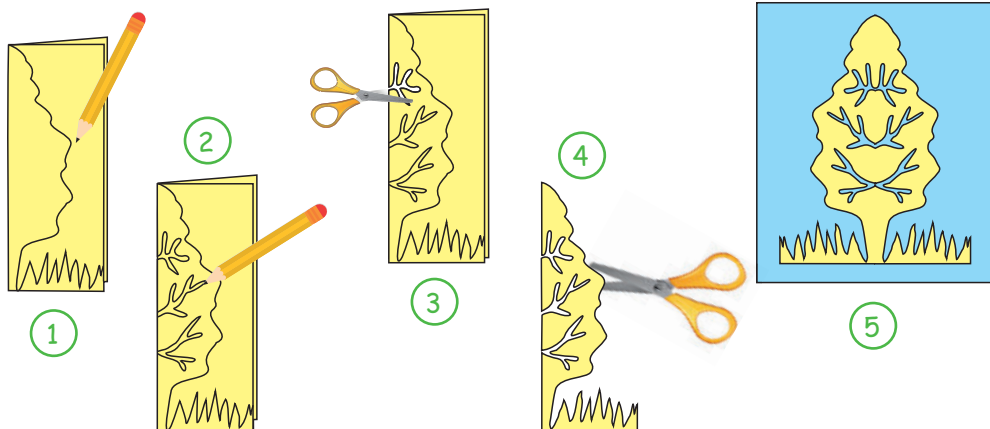


6. Zbadaj, jakie zwierzęta i rośliny są w twojej miejscowości? Narysuj je w zeszyte.

7. W jednym z dostępnych komputerowych programów graficznych odtwórz wybraną roślinę twojej miejscowości. Jakie narzędzia wykorzystałeś/wykorzystałaś?



8. Na szybach w oknach dzieci i ich goście ujrzeli wycinanki. Ty też tego się naucz.



9. Wykonajcie wspólnie projekt „Moja miejscowość”.



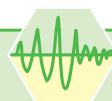
W jaki sposób teren może przekształcić się w dom?

1. Przeczytaj zdania. Które z nich są prawdziwe? Które – nieprawdziwe? Dlaczego tak uważasz?
 - ☀ Na terenie parku nikt nie może wybudować sobie domu.
 - ☀ Teren parku jest domem dla wielu zwierząt.
2. Dowiedz się, co zdziwiło mieszkańców Marsa na terenie podmiejskiego parku.



Dokończ opowieść Janka o bocianach.

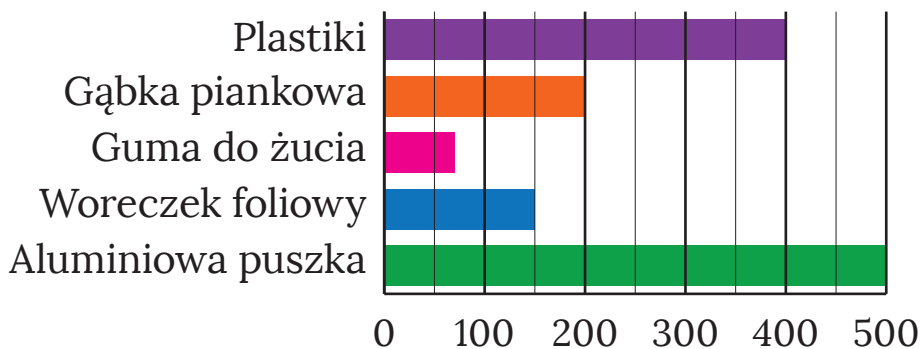
3. Zbadajcie, dla kogo teren parku, który znajduje się w waszej miejscowości, stał się domem.



4. Daniel zauważył, że domy zwierząt częstokroć podobne są do figur geometrycznych. Czy zgadzasz się z tym? Jakie geometryczne figury przypominają domki, przedstawione na zdjęciach?



5. Ludzie dbają o czystość i porządek w swoich domach, natomiast tereny publiczne częstokroć zaśmiecają. Przyjrzyj się diagramowi i powiedz, ile lat potrzebuje przyroda, żeby zutylizować śmieci, pozostawione przez człowieka.



Co możesz zrobić dla przyrody już dziś? Opowiedz.

6. W parku Janek i Daniel spotkali Wikę, swoją koleżankę z klasy. Opowiedziała, że jej rodzice kupili mieszkanie w nowoczesnej dzielnicy i teraz rodzina przenosi się tam. Dziewczynka martwi się, czy w nowym mieszkaniu będzie się czuła równie dobrze, jak w starym. Co możesz jej doradzić?

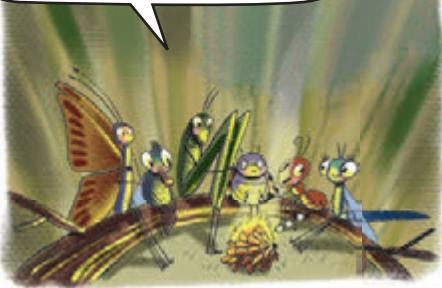




Dowiedz się, w jakich domkach zimują owady.

Jesień się zbliża ku końcowi, trzeba przygotować miejsce na zimowisko.

1



Schowam się głęboko pod ziemią i zasnę.

3



2

Moje jajeczka lepiej przezimują w wodzie.



4

Złożmy jajeczka pod korą, żeby wiosną pojawiły się z nich nasze maleństwa.



5

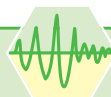
Najlepiej zebrać się razem, tak będzie cieplej.



6

☀ Dlaczego nie widać owadów w zimie?

☀ Dowiedz się, jak zimują inne zwierzęta.





W poszukiwaniu latającego spodka

(według utworu Natalii Czub)

Po szkoleniach w szkole jazdy i pomyślnie zdanych egzaminach, wróciliśmy do domu, żeby zjeść kaszę manną. I nie ma w tym nic śmiesznego. Po prostu kosmitom, najbardziej z ziemskich potraw, smakuje kasza manna z truskawkową konfiturą. A kiedy ponownie zesliśmy na podwórko, żadnego latającego spodka tam nie było.



– Burku, szukaj! – rozka-
załem. Piesek cichutko za-
szczekał, nastroszył uszy i
zaczął biec. Pobiegliśmy za
nim. Mijaliśmy ulice – jedna
po drugiej i już przed nami
pojawiły się pierwsze działki.
Oho, jak daleko zabiegliśmy!

Wreszcie Burek zatrzymał
się przed drewnianym pło-
tem, za którym widniał sad
i dach budynku. Nasz piesek
cichutko skomlał, jak gdyby pokazywał nam, że trzeba
przeskoczyć przez płot.

– Jak to możemy wejść na cudze podwórze? – ze
strachem spytał Daniel. – Tak postępują tylko złodzieje!

– Tam coś żółci się, – Blum próbował dojrzeć podwórko
przez gęstą zielen. – To nasz latający spodek! Hurra! Ano,
podsadźcie mnie.

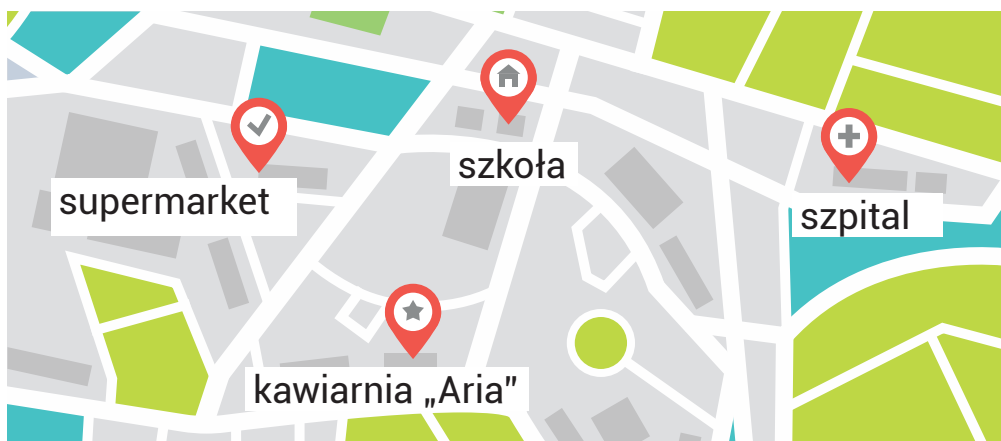
☀ Jak możemy wyznaczyć granice pewnego terenu?
Dlaczego ludzie oddzielają własną przestrzeń?

Co jest dostępne dla wszystkich na terenie mojej miejscowości?

1. Co łączy wszystkie przedstawione obiekty?

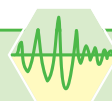


2. Tiki pokazał przyjaciołom schemat ich miasta i poprosił, żeby wymienili wszystkie miejsca publiczne.



3. Zbadaj, jakie miejsca publiczne są w twojej miejscowości. Wyniki zapisz w tabelce.

Typ miejsca publicznego	Nazwa



4. Jakie zasady obowiązują w miejscach publicznych? Opowiedz o nich gościom naszej planety.
5. W których miejscach publicznych można zobaczyć takie znaki? Objasnij ich znaczenie. Dlaczego te znaki są różnego koloru?



6. Flip zauważył, że nie wszyscy dotrzymują się pewnych zasad w miejscach publicznych i postanowił na niektóre z nich nie zwracać uwagi. Jakbyś przekonał/przekonała Flipa, że jednak należy dotrzymywać się tych zasad. Swoją wypowiedź rozpocznij takimi słowami:

Uważa się, że ...

Możliwie, ...

Jeżeli ...

Dlatego, żeby ...

O ile ...

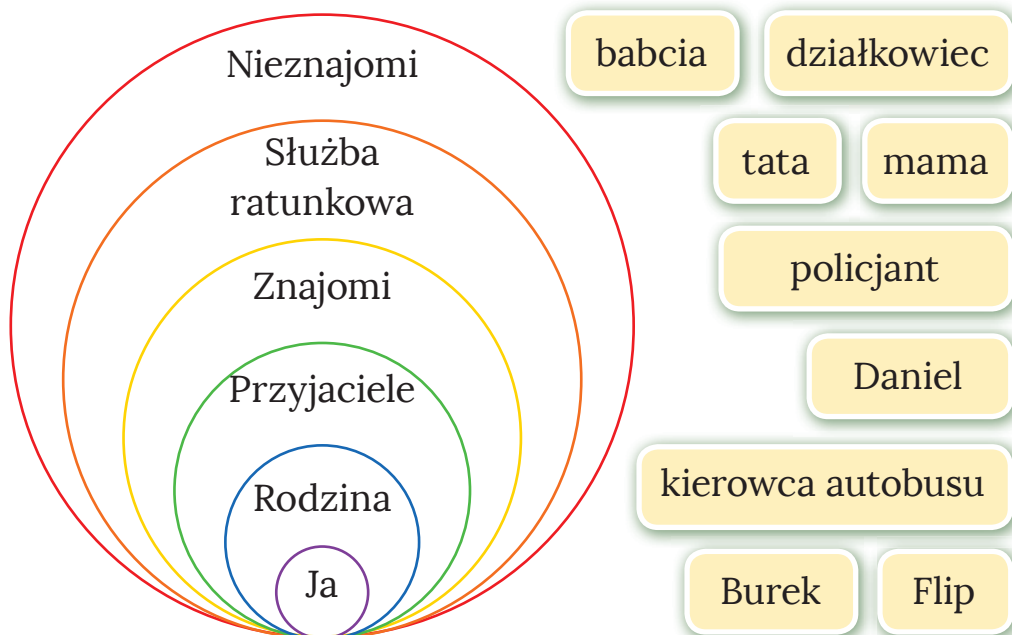
Gdzie są granice mojej osobistej przestrzeni?



1. Na lekcji w szkole jazdy Flip siedział w ławce z Irenką. Dziewczynka szybko narysowała na ławce linię i powiedziała kosmicie nie wchodzić na jej teren. Flip poprosił, żeby Daniel mu wytłumaczył uczynek Irenki. Zaprezentujcie ich możliwy dialog.



2. Opowiadając Flipowi o osobistej przestrzeni, Daniel narysował schemat, a na osobnych karteczkach napisał, kogo napotkał w ciągu dnia. Daniel zaproponował Flipowi rozłożyć karteczki w odpowiednich miejscach na schemacie. Pomóż Marsjaninowi wykonać zadanie.



3. Utwórz schemat „Moja przestrzeń osobista”.



4. Blum zaciekał się, czy tylko ludzie na planecie Ziemia wyznaczają granice swego terenu. Janek opowiedział, że oglądał film, w którym niedźwiedź robił pazurami znaki na drzewach, następnie ocierał się o drzewa, żeby pozostawić na nich swój zapach. Tak to zwierzę zaznacza granice swego terenu.



5. Jakie jeszcze zwierzęta zaznaczają granice swego terenu? Wykonaj odpowiednią pracę badawczą. W tym celu możesz:

- ☀ przypomnieć sobie, co wiesz o zwyczajach zwierząt, dotyczących zaznaczania swego terenu;
- ☀ zapytać u innych ludzi (przyjaciół z klasy, krewnych, nauczyciela);
- ☀ przeczytać w książkach;
- ☀ obejrzeć wideo na przyrodniczy temat;
- ☀ obserwować zwierzęta, które masz w domu lub są na twoim podwórku.

Zaprezentuj swoją pracę w klasie.



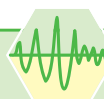
Dowiedz się, jak czasem ludzie zachowują się na obcym terenie.

Przyjdą koledzy —
dobrze się
pobawimy!



Oto i po
zabawie...

- ☀ Czy tobie przytrafiło się coś podobnego? Dlaczego czasem tak się zdarza?
- ☀ Czy lubisz kogoś odwiedzać? A żeby ciebie odwiedzali?





Naleśniki i smaczne paliwo

(według utworu Natalii Czub)

– Tam, za sklepem zoologicznym jest blok, w którym mieszka moja babcia, – powiedziałem. – Proponuję ją odwiedzić. Ona pyszne naleśniki robi!!

...Naleśniki znikają ze straszną prędkością.

Raptem Blum krzyknął. Krzyczał w swoim marsjańskim języku, ale rozumieliśmy, że to chyba: „Eureka! Znalazłem!” Kosmita oblizał łyżkę po mleku skondensowanym i powiedział:



– Analiza widmowa wykazała podobieństwo składników. Już wiem, czym zatankujemy bak naszego latającego spodka.

– Babciu! – błagałem babcie. – Przecież masz dużo mleka skondensowanego. Proszę cię, podziel się z nami. Bardzo-bardzo potrzebujemy!

Babcia wydała nam mleko ze swojej komórki. Podziękowaliśmy jej, a Flip nawet wręczył marsjański order „Za uratowanie tych, którzy wpadli w tarapaty w kosmosie”.

- ☀ Dlaczego kosmici zechcieli powrócić do domu, mimo tego, że im się podobało na Ziemi?
- ☀ Czy komfortowo czuli się chłopcy i kosmita u babci? Jak uważasz, dlaczego?

Dlaczego osobista przestrzeń to nietykalny teren?

1. Gdy chłopcy smakowali u babci naleśniki, wpadła do niej sąsiadka, którą chłopcy jeszcze nigdy nie widzieli. Ona zaczęła obejmować każdego z nich. Jakie uczucia ogarnęły dzieci? Wytłumacz swoje przypuszczenia.

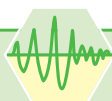


2. Przeczytajcie opisane sytuacje i zmodelujcie zachowanie dzieci w każdej z nich.

Podczas spaceru w parku do Jany podszedł nieznajomy, zaproponował jej cukierki i zaczął rozpytywać, jak ona się nazywa, ile ma lat, w której klasie się uczy.



Podczas zabawy Kazik otrzymał sms-a. Krzysia poprosiła o pozwolenie przeczytania tej wiadomości na głos.



3. Przyjrzyj się sytuacjom, przedstawionym na rysunkach. Kiedy warto powiedzieć „Tak”? Uzasadnij swój wybór.



1

Chodź ze mną,
chłopczyku. Pokażę ci
puszystego kotka.

Po lekcjach pójdziemy
wszyscy do Janki.
Poskaczemy po jej nowej
kanapie.



2



3

Cześć, Zbyszku!
Możemy z tatą
podwieźć cię do
szkoły.

4. Jak należy postąpić, gdy nieznajoma osoba próbuje z tobą rozmawiać? Opowiedz.
5. Kogo można poprosić o pomoc, jeżeli ciebie ktoś obraża lub upokarza? Pomyśl.

Jak sprawić, by terytorium było komfortowe dla ciebie?

1. Przed powrotem do domu Flip, Blum i Tiki poprosili chłopców pokazać im rzekę. Na błotnistym brzegu Burek zatrzymał się przed górą gałęzi i zaczął szczekać. Daniel założył, że tam schowało się jakieś zwierzę. Jakie zwierzę znalazł Burek? Co ciekawego możesz o nim opowiedzieć?
2. Opowiedz, jak bobry zagospodarowują swoje domki.



3. Dokończ zdania:

- ☀ Bobra można nazwać inżynierem, ponieważ ...
- ☀ Domek bobra jest komfortowy, dlatego że ...
- ☀ Na teren bobra ciężko jest się dostać, ponieważ ...

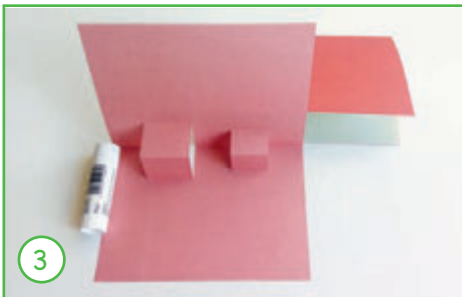
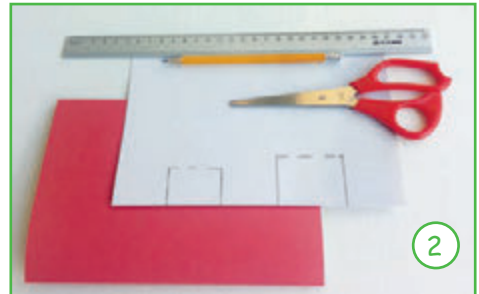




4. Przyjrzyj się, jak Marsjanie żegnali się ze swoimi przyjaciółmi. Co kosmici mogliby mówić i komu dziękować za komfortowe przebywanie na Ziemi? Zaprezentujcie w klasie tę scenkę.



5. Kto dba o to, by terytorium, gdzie spędzasz większość czasu, było dla ciebie komfortowe? Jak to robi? Opowiedz. Zrób pocztówkę z podziękowaniem.





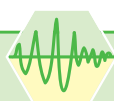
Pomyśl, dlaczego osobistą informację należy zachowywać w tajemnicy.



A klucze od mieszkania chowamy pod dywanikiem przed drzwiami.



☀️ Komu można opowiedzieć o tym, co ciebie ciekawi czy martwi?



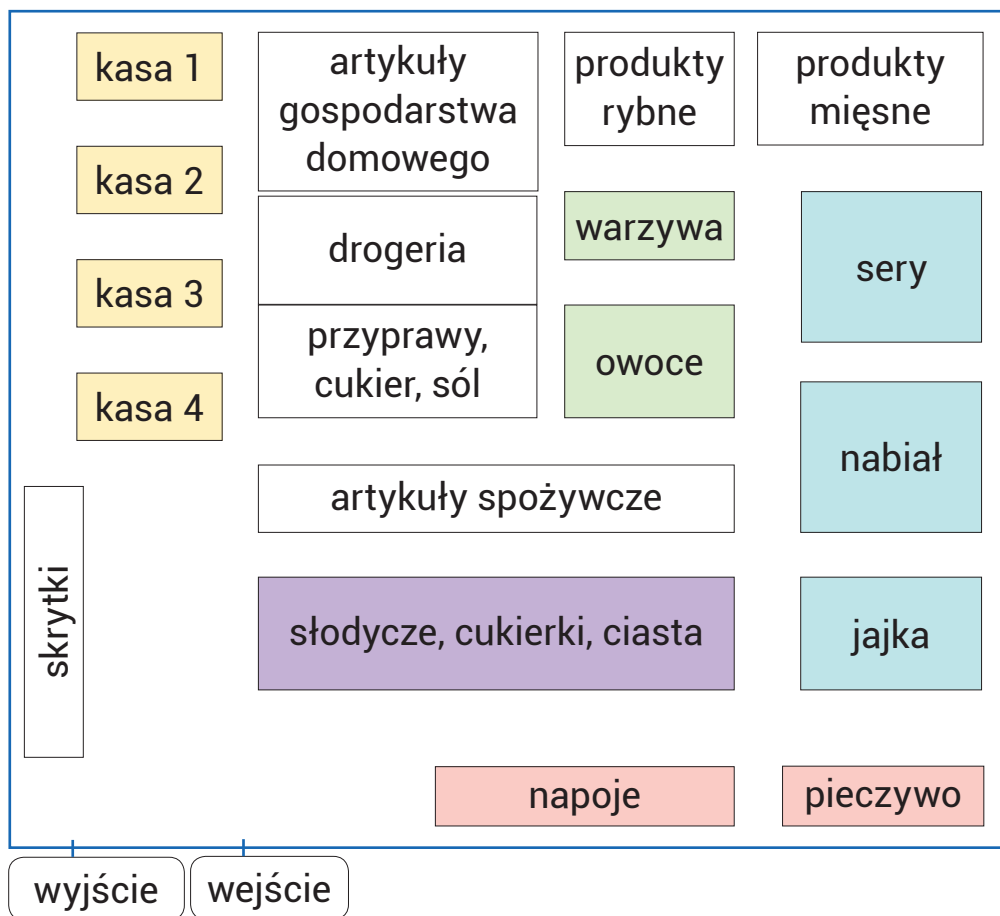
Sprawdź siebie

1. Z jakiej planety przylecieli Blum, Flip i Tiki, bohaterowie baśni Natalii Czub „Ciekawe przepisy ruchu drogowego”?
2. Jaki produkt wykorzystali kosmici dla zatankowania swego statku kosmicznego?
3. Przypomnij sobie, co najbardziej zdziwiło gości naszej planety. Opowiedz.
4. Chłopcy przypomnieli sobie, że kosmitom bardzo smakowały naleśniki babci i przed podróżą postanowili jeszcze raz ich poczęstować. Żeby nie sprawiać kłopotu babci, poszli sami do supermarketu i kupili niezbędne produkty. Daniel miał 100 грн. Ile otrzyma reszty?



5. Na jakich stoiskach w supermarkecie chłopcy wszystko kupią?

6. Na terenie supermarketu chłopcy zauważyli znak. Co on oznacza? Po co w sklepie jest potrzebny monitoring? W których miejscach warto ustawić kamery, a w których znak, ostrzegający klientów o tym, że są filmowani?



7. Wychodząc ze sklepu Janek zwrócił uwagę na czas, który wskazywał zegar. Na którą godzinę oni przyjadą do babci, jeżeli na drogę orientacyjnie potrzebują 2 godziny?



8. Flip, Blum i Tiki zwrócili uwagę na rośliny, które rosły w pobliżu supermarketu. W jakie grupy można je połączyć? Co należy wziąć za punkt odniesienia?

1



2



3



4



5



6



7



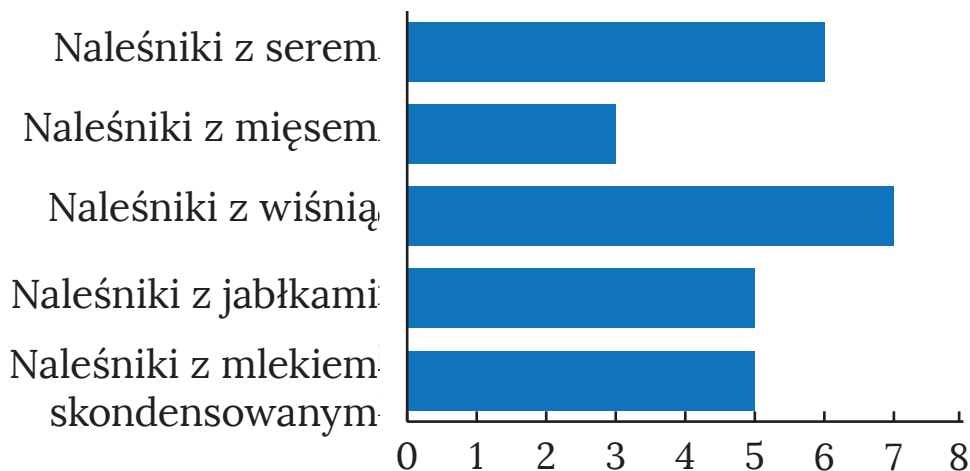
8

9. Rozpoznaj i nazwij miejsca publiczne, które zauważyły dzieci w pobliżu supermarketu.

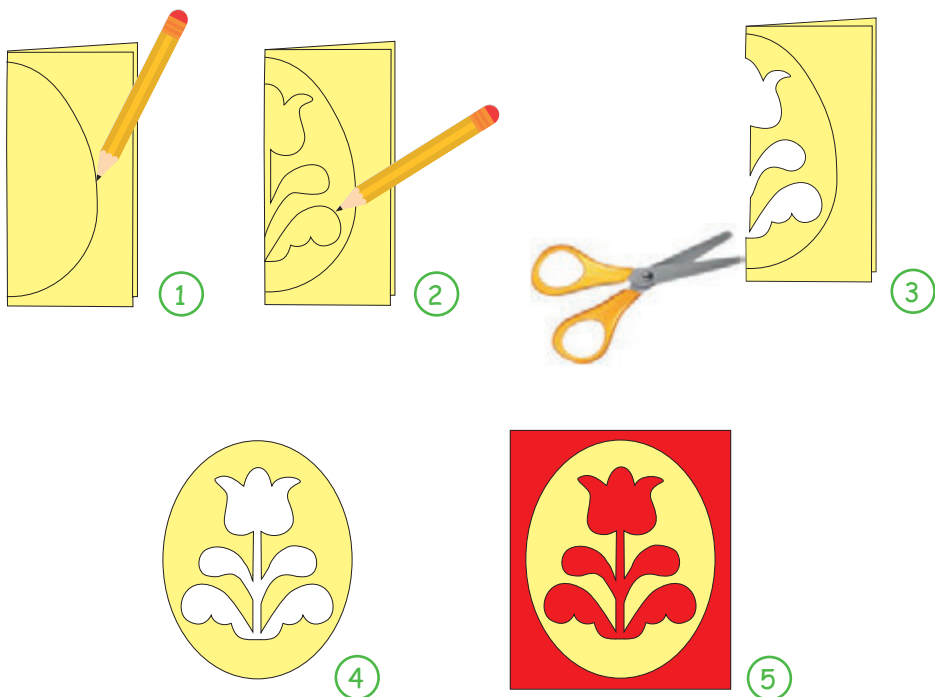


10. W sadzie u babci Flip, Tiki i Blum zauważyli mrowisko. Kosmici obejrzel je i nie zauważyli żadnej mrówki. Dlaczego? Uzasadnij swoje przypuszczenia.

11. Babcia przygotowała naleśniki z różnymi dodatkami. Ile naleśników babcia usmażyła?



12. Blum zechciał sprawić babci przyjemność. Janek zaproponował zrobić kwiatek-wycinankę. Zrób i ty taki sam kwiatek. Komu go sprezentujesz?



Тема 4

WSPÓLNOTA



W tym temacie:

- ☀ dowiesz się o tym, jak nawiązywać relacje w zespole i mieć wielu przyjaciół;
- ☀ zbadasz, w jaki sposób twoje słowa i czyny wpływają na innych;
- ☀ dowiesz się wiele ciekawego o życiu pszczelej rodziny;
- ☀ nauczysz się wykonywać noworoczne dekoracje;
- ☀ przeczytasz urywki z „Miodowej baśni” Wasyla Tybela.



Czytaj, wierz w Siebie, kochaj Ukrainę. Niech dobro zagości w Twoim sercu, rozum w głowie i odwaga w duszy.

Wasyl Tybel





1. Zastanów się, co łączy istoty we **wspólnoty**.
Przypomnij sobie różne przykłady wspólnot.
2. Do jakiej wspólnoty ty należysz? Uzasadnij swoją odpowiedź.



Nieznany pachnąco-miodowy świat

(według utworu Wasyla Tybela)

Gdy malutka pszczołka obudziła się w ciasnej woskowej komórce, brakowało jej powietrza. Pokoik, który jeszcze wczoraj wydawał się olbrzymi, uciskał swoimi ściankami ze wszystkich stron. Pszczołka zdjęła z siebie ciasny kokon, w którym spała, i próbowała wydostać się na zewnątrz.

Wyjście zamykała woskowa pokrywa. Malutki owad próbował gryźć, drapać łapkami przeszkodę. Wreszcie poczuła podmuch świeżego pachnąco-miodowego świata, takiego tajemniczego i niezbadanego. Gdy tylko wydostała się na uliczkę, przepelnioną roboczymi pszczołami, naleciała na nią zakłopotana ciotunia-pszczołka:

– Och! Jak mnie nastraszyłaś! Czy nie znasz zasad ruchu?

– Przepraszam! Wydaje mi się, że tu każdy biega, jak chce – powiedziała mała pszczołka.

– To się tylko tak wydaje, naprawdę wszyscy spójnie wykonują swoją robotę.

Zaczekaj, troszeczkę cię uczeszę! – ciotunia Pszczunia wyciągnęła woskowy grzebień, zaczesła ją i pogłaskała po głowie. – Jakaż ty śmieszna, cała pokryta rudymi okruchami. Jak się nazywasz?

– Nie wiem, – rozpaczliwie powiedziała pszczołka.

– Wtedy będziesz się nazywała Rudką!

☀ Co ujrzała maleńka pszczołka po wydostaniu się ze swojej woskowej komórki? Przeczytaj.

☀ Dlaczego bohaterka opowiadania otrzymała właśnie takie imię?



Lepiej razem czy osobno?

1. Dowiedz się, jakie pszczoły żyją w jednym ulu.

Królowa pszczół – odkłada jajka, z których pojawią się na świat wszystkie inne pszczoły.



Pszczoła robotnica – wykonuje całą robotę w ulu.



Truteń – męski przedstawiciel pszczeliej rodziny.




2. Ciotunia Pszczunia opowiedziała Rudce, że wszystkie pszczoły – to owady. Czym owady różnią się od innych zwierząt? Jakie jeszcze owady znasz?
3. Ułóż wyrażenie i wytłumacz jego znaczenie.



4. Zastanów się i powiedz, jakie sprawy lepiej jest wykonywać wspólnie i jakie – samodzielnie. Uzasadnij swoją odpowiedź.



-  5. Drugoklasistka Tereska często przyjeżdża na pasiekę do swego dziadka. Bardzo lubi obserwować pracowite owa-
dy i dla tego postanowiła stworzyć własny rój. Według
zdjęć, ustal kolejność działań przy wykonaniu tej robótki.
Wykonajcie w klasie taki sam rój.



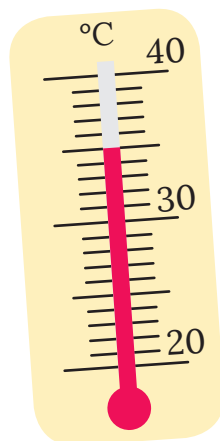
6. Wymień zalety wspólnej pracy. Uzasadnij swoje zdanie.

Co łączy ludzi we wspólnoty?

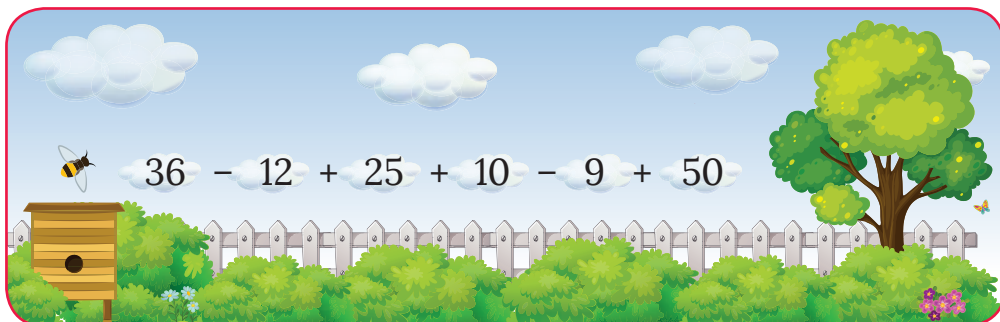
1. Ciotunia Pszczunia opowiedziała Rudce, co robią pszczoły w ulu. Przyjrzyj się rysunkom i odtwórz opowieść ciotuni.



2. Pszczoły wspólnie dbają o swoje potomstwo. Maluchy potrzebują stałej temperatury $+35^{\circ}\text{C}$. Jeżeli robi się zbyt ciepło, owady ochładzają powietrze skrzydełkami. Jeżeli zbyt zimno – ogrzewają je swoimi ciałami. O ile stopni trzeba ochłodzić powietrze, jeżeli temperatura podniosła się do $+37^{\circ}\text{C}$?



3. Pszczoła-narratorka znalazła nowe miejsce dla zbierania nektaru – kwitnącą lipę. Oblicz wyrażenie i określ, na jakiej odległości od ula znajduje się drzewo.



4. Jakie wspólnoty ludzi widzisz na zdjęciach? Czy mogą te osoby również należeć do innej wspólnoty? Do której? Uzasadnij swoje zdanie.



5. Dzieci omawiały, co łączy wszystkich Ukraińców. Z którą wypowiedzią zgadzasz się? Dlaczego? Uzupełnij wypowiedzi własnym rozumowaniem.

Terytorium

Język ukraiński

?

Wspólne tradycje



Pomyśl, dlaczego Marianka nie ma przyjaciół.

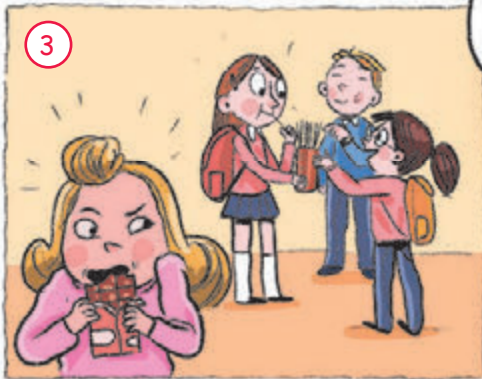


1

Cześć! Jak sprawy?



2



3

Mam najlepszą sukienkę, a twoja jest stara!

4



Do twarzy jest ci z tą fryzurą.



5

Nie przyjaźnię się z nieukami!

Czy mogę ci pomóc z przykładami?



6

Dlaczego Ula ma tylu przyjaciół, a ja nie?

☀ Co możesz poradzić dziewczynce?





Przyjaciele czy wrogowie

(według utworu Wasyla Tybela)

Rudka napełniała dzbanki słodkim nektarem i nie zauważyła, że na kwiatek wdrapała się mrówka.

– Może się posuniesz i pozwolisz mi zjeść? – zamiast przywitania powiedziała.

– Z jakiej racji? Pierwsza znalazłam te kwiaty!

W tym czasie nieopodal spadł ciężki kosmaty trzmiel.

– Spójrz, Żużyku, na tego zuchwalca!

– Nie ruszaj ją, niech sobie je! Dla wszystkich wystarczy, – trzmiel pochylił się nad kielichem z nektarem.

Rudka tupnęła nóżką:

– To jest mój kwiatek!

– Odpędźmy ją, niech sobie idzie! – mrówka wojowniczo mówiła o pszczołce.

– Nie, Kusio, nie zaczepiaj dziewczyny.

Chodźmy, niech zostaje sama – skąpiradło!

Rudka zeszła do jeziora i usiadła na kwiatku lili. Raptem czyjeś ostre pazury wpiły się jej w plecy. To jedna z ważek, latających nad wodą, schwyciła pszczołkę.

– Ratunku! Pomocy!

Rudka już traciła przytomność, gdy zjawił się Żużyk. On dogonił Wążkę i silnym szturchnięciem odpędził ją. Drapieżnik nie dawał za wygraną. Raptem zza krzaka wyskoczył Kusio, wskoczył złodziejce na grzbiet i ugryzł ją.



☀ Jak Rudka poznała swoich nowych przyjaciół?

Czy od razu zaistniały między nimi przyjazne relacje?

☀ O jakich cechach charakteru świadczy uczynek Żużyka?

Jak należy odbierać tych, kogo nie znasz?

1. Jakimi wydali się pszczołce Kusio i Żużyk podczas ich pierwszego spotkania? Jak uważasz, czy z czasem zmieni się stosunek Rudki do nich? Uzasadnij swoją odpowiedź.



2. Dlaczego warto ostrożnie wyrażać swoje opinie na podstawie pierwszego wrażenia? Zbadaj.

Weź kartkę papieru i zrób ołówkiem po środku niewielką dziurkę. Popatrz przez nią na tego, kto jest obok ciebie. Co widzisz? Czy można zobaczyć przez tą dziurkę człowieka w całości?

Częstokroć właśnie tak widzimy innych ludzi – jakby przez maleńką dziurkę. Nie zauważamy wszystkich cech, czynów, nie znamy ich pragnień. Dlatego nie wyciągamy pośpiesznych wniosków!



3. Oblicz.

$$\text{bee} + \text{bee} + \text{bee} = 30$$

$$\text{bee} + \text{bee} + \text{flower} = 26$$

$$\text{bee} + \text{flower} + \text{flower} = ?$$





4. Zbadaj, w jaki sposób małe lekkomyślne uczynki mogą popsuć przyjazne stosunki.

Przygotuj szklankę z wodą, sól, łyżeczkę.

☀ Spróbuj wodę ze szklanki. Jaki ona ma smak?

Czy przyjemnie jest ją pić?

☀ Teraz przypomnij sobie jakieś nieprzyjemne słowo, które powiedziałaś koledze lub koleżance i wsyp łyżeczkę soli do wody. Spróbuj wodę. Czy zmienił się jej smak?

☀ Przypominaj sobie inne przykrości, które wyrządziłaś (nawet nieświadomie) i za każdym razem wrzucaj łyżeczkę soli.

Teraz spróbuj, jaki smak ma woda.

Czy przyjemnie jest ją pić?



Szklanka z wodą – to są twoje przyjazne relacje, a sól – przykrości, które sprawiałaś koledze/koleżance. Jedna mała przykreść niby nie wpływa na relacje (łyżeczka soli niezbyt zmienia smak wody), ale stopniowo przykrości narastają i w końcu mogą zniszczyć waszą przyjaźń.



Częstokroć najpierw coś powiemy, a potem żałujemy tego. Zaczynając rozmowę zastanów się – czy twoje słowa sprawią współmówcy radość czy przykreść. Naucz się powstrzymywać, kontrolować swoje emocje. Jednak jeżeli już wypowiedziałeś obraźliwe słowa, to umiej przeprosić.



5. Jaka właściwość wody została wykorzystana w doświadczeniu?

Jak należy budować dobre relacje?

1. Rudka chciała zaprzyjaźnić się z odważną mrówką Kusiem. Zwróciła się o pomoc do cioci Pszczuni. Przeczytaj porady doświadczonej pszczoły i uzupełnij je własnymi.

Zaproponuj wesołą zabawę.

Zaproś w odwiedziny.

?

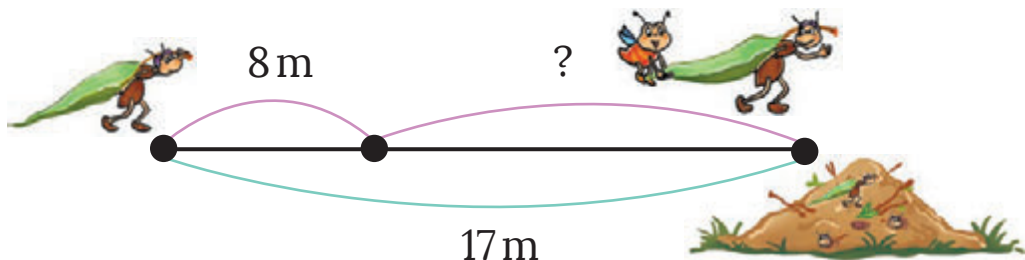
Zaproponuj swoją pomoc.



2. Ułóż przysłowie i wytłumacz jego znaczenie.

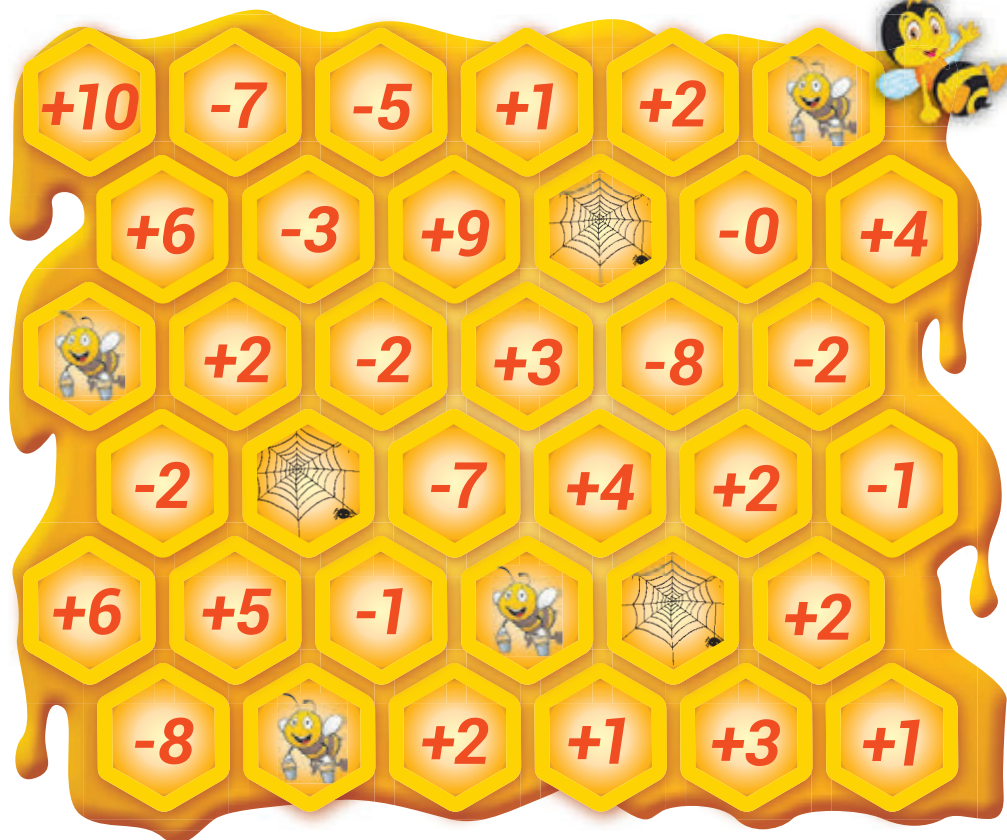


3. Rudka postanowiła pomóc Kusiowi donieść listek do mrowiska. Jaką odległość przeszły owady?



4. W jaki sposób wspólne zabawy sprzyjają nawiązaniu przyjaznych relacji?
5. Zagrajcie z kolegami w grę stołową.

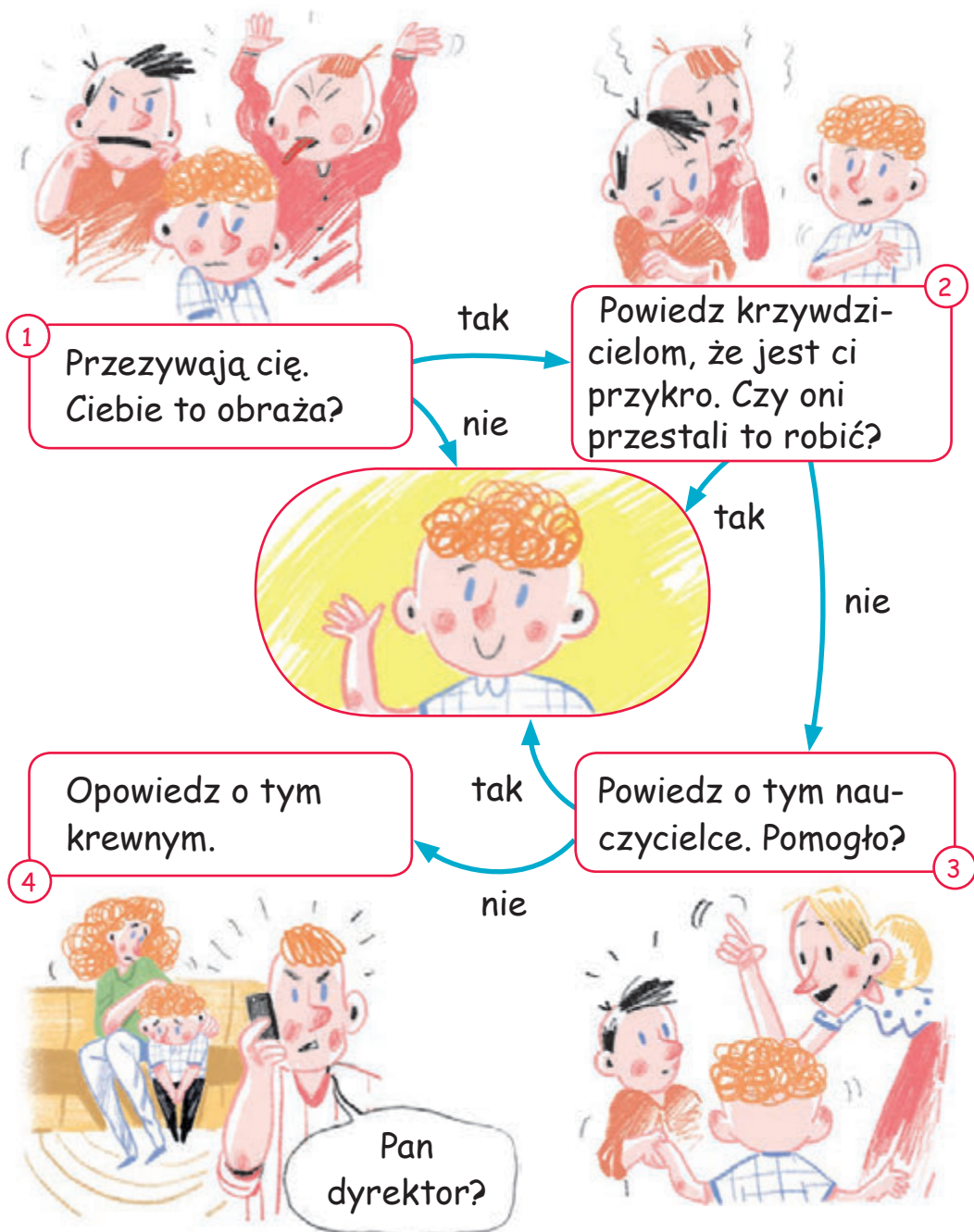
Matematyczne komórki



Każdy gracz ma pionek swego koloru i kartkę papieru. Na początku gry gracz ma 5 kropeł miodu (tą liczbę on zapisuje na kartce). Pionki ustawia się na dowolnych komórkach na brzegu pola.

Ruchy robi się po kolei. Ten, kto robi ruch, przesuwa pionek na sąsiednią komórkę w dowolnym kierunku i dodaje lub odejmuje liczbę, która jest na niej napisana, od tej ilości kropeł miodu, które posiada. Gra dobiega końca, gdy wszyscy gracze wykonają po dziesięć ruchów. Wygrywa ten, kto będzie miał największą ilość kropeł miodu.

6. Przyjrzyj się schematowi, który podpowiada, jak należy się zachowywać, gdy cię obrażają lub gnębią.



7. Jak należy postąpić, jeżeli widzisz, że ktoś obraża innych? I wtedy, gdy ty obraziłeś/obraziłaś człowieka?





W poszukiwaniu nowego mieszkania

(według utworu Wasyla Tybela)

Rudka, z ciężkim bagażem, zajrzała do ula. Przeważnie o tej porze przy wejściu roi się od pszczół, a teraz nie było nawet straży. Brzegi wlotu były rozbite. W ulu panował bałagan. Wkrótce Rudka zauważyła ciotunię Pszczunię i wysłuchiwała jej opowieść:

– Szerszenie napadły na ul, gdy prawie wszystkie młode pszczoły wyleciały, by zbierać z kwiatów nektar. Na szczęście, królowa dopiero wyleciała z ula. A szerszenie szukały właśnie jej. Obiecały powrócić jutro. Leć, mała, poszukaj nam inne mieszkanie!

* * *

– Rudko, dlaczego jesteś taka smutna? – Żużyk dotknął pszczołkę, siedzącą na kwiatku.

– Szukałam nowego mieszkania dla naszej rodziny, ale bezskutecznie, – pszczołka omal się nie rozplakała z żalu.

Raptem spomiędzy płatków wyjrzała czarna główka Kusia.

– Wiem, gdzie jest pusta dziupla! Tam, gdzie jest porzucony sad, ktoś wybudował dużo pszczelich budyneczków – całe miasteczko. Właśnie tam jest jeden wolny.

– Ruszajmy! – uśmiechnął się Żużyk i złapał przyjaciela z jednej strony, a Rudka podtrzymała go z drugiej. Nierozłączni przyjaciele poszybowali nad trawami w stronę porzuconego sadu.

☀ Czy możemy nazwać Rudkę bohaterką? Dlaczego?

☀ Jakie cechy charakteru pomogły młodej pszczołce zrobić dobrą sprawę dla jej wspólnoty?



Co mogę zrobić dla wspólnej sprawy?

1. Przyjrzyj się ilustracji i opowiedz, jaki wkład do produkcji miodu wnosi każda pszczołka.



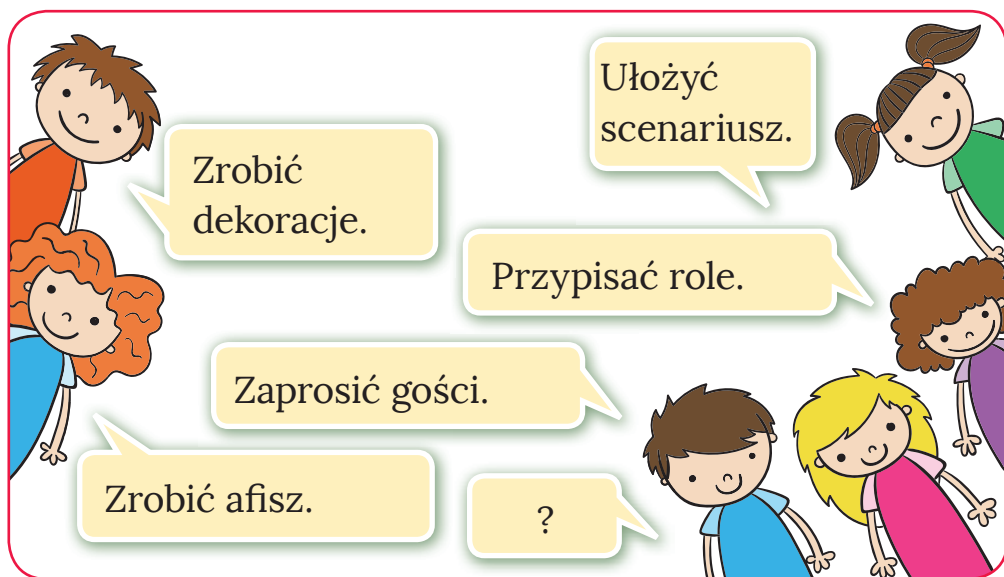
2. Pomyśl, co będzie, jeżeli któraś z pszczołek odmówi wykonywania swojej roboty.
3. Zbadaj, jak bardzo ważny jest każdy, wykonując wspólną pracę. Pomoże ci w tym wspólna zabawa.

- ☀ Usiądźcie na krzesłach, ustawionych w kole. Podawajcie sobie piłkę tylko nogami, zupełnie nie pomagając sobie rękoma dopóty, dopóki ona nie wróci do pierwszego gracza.
- ☀ Poproście jednego ucznia opuścić koło, zostawiając puste krzesło. Ponownie podawajcie piłkę.
- ☀ Poproście trzech-czterech uczniów opuścić koło i próbujcie kontynuować grę.

W którym momencie gry łatwiej było podawać piłkę, a w którym trudniej? Objasnij dlaczego.



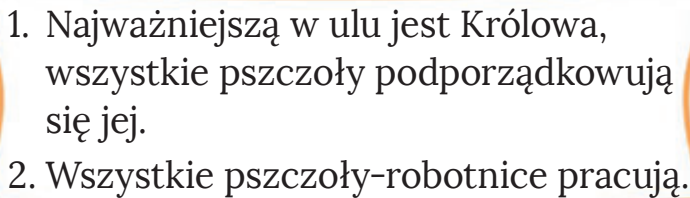
4. Uczniowie 2. klasy postanowili zaprezentować scenkę z „Miodowej baśni” Wasyla Tybela. Co w tym celu należy zrobić? Uzupełnij wypowiedzi dzieci, przedstawionych na rysunku, własnymi przemyśleniami. Twoim zdaniem, jaka powinna być kolejność działań? Dlaczego?



5. Wspólnie przygotujcie przedstawienie według przeczytanego utworu.
6. Oceń własny udział w organizacji przedstawienia.
- ☀ Bardzo mi się podobało uczestnictwo w przedstawieniu i wszystko nam się udało.
 - ☀ Nie zważając na to, że było dość trudno przygotować przedstawienie, chciałem to robić razem ze wszystkimi.
 - ☀ Początkowo nie chciałem dołączyć do roboty, lecz z czasem zaciekałem się nią.
 - ☀ Otrzymałem/otrzymałam zadanie, ale nie potrafiłem/potrafiłam je wykonać.

Czy może istnieć wspólnota bez praw i zasad?

1. Ciotunia Pszczunia opowiedziała Rudce o zasadach, które działają w ulu. Jak uważasz, dlaczego wszystkie pszczoły przestrzegają je?

- 
1. Najważniejszą w ulu jest Królowa, wszystkie pszczoły podporządkowują się jej.
 2. Wszystkie pszczoły-robotnice pracują.

2. Każde państwo ma swoje zasady, według których żyją wszyscy **obywatele**. Te zasady – to prawa. Czy wiesz, jakie prawa funkcjonują w ukraińskim społeczeństwie? Opowiedz.



Konstytucja – to jest ustawa zasadnicza państwa.



3. Pomyśl, co będzie się odbywało w społeczeństwie, gdy ludzie przestaną przestrzegać praw i zasad?
4. W Konstytucji zapisane są wszystkie prawa Ukraińców. Przeczytaj niektóre z nich. Jak je rozumiesz?
 - ☀️ Wszyscy obywatele są wolni i równi pod względem godności i praw.
 - ☀️ Każdy ma prawo do wykształcenia.
 - ☀️ Każdy ma zagwarantowane prawo do swobody myśli i słowa, do swobodnego wyrażenia swoich poglądów i przekonań.



- Każdy obywatel Ukrainy ma pewne obowiązki. Jakie ty masz obowiązki? Opowiedz.
- Rozszyfruj komunikat, który został zakodowany w komórkach plastra miodu. O jakim naszym obowiązku przypomina pszczołka Rudka?



- Pomyśl, dlaczego pszczołka przypomina właśnie o tym obowiązku?
- Wiadomo, że przeróbka 100 kg makulatury może uratować jedno drzewo. Czy uczniowie drugiej klasy potrafili uratować przynajmniej jedno drzewo?

Klasa	Waga zebranej makulatury
2-A	52 kg
2-B	37 kg

Ile jeszcze makulatury powinni zbierać uczniowie?





Przeczytaj komiks o tym, jak Bałwanek podarował przyjaciołom nowy pomysł.

Wszystkie bałwanki mają noski-marchewki.



Nie zgadzam się z tym, że noski może być tylko z marchewki. Może sprawdzimy inne warianty?



☀ Czy w twoim życiu zdarzały się sytuacje, kiedy chciałeś zaproponować coś nowego? Opowiedz.





Cud na Wigilię

(według utworu Wasyla Tybela)

Pszczółki w ciepłym ulu obficie obchodziły Boże Narodzenie: pełne kubeczki słodkich nektarów, kosze miodowych ciasteczek i świątecznych wypieków. Królowa przywitała wszystkich z okazji świąt, a ochrona urządziła pyłkowe fajerwerki z woskowych armat. Rudka wyjrzała przez wlot i w jej oczy uderzyło jaskrawe światło.

– Przecież tu jest już prawie wiosna! – wykrzyknęła Rudka.

– Nie pamiętam takiego ciepłego Bożego Narodzenia! – odezwała się ciotunia Pszczunia.



Wszystko dookoła było zasypane białym śniegiem, lecz słońce tak przygrzewało, że na pagórkach zaczynał on topnieć.

– To prawdziwy cud! Będę mogła przywitać swoich przyjaciół, – ucieszyła się Rudka i uniosła się nad ulem, trzymając poczęstunek w łapkach.

Udało się jej spotkać Kusia, który również wyszedł, by pogrzać się w słońcu i oni razem obudzili Żużyka w jego ciepłej norce.

– Przyjaciele, przecież to cud! To prawdziwy świąteczny cud widzieć was w środku zimy, – cieszył się Żużyk. Zaczęli się częstować świątecznymi ciastkami i pić nektar.

☀ Jak pszczoły świętowały w ulu Boże Narodzenie? Przeczytaj.

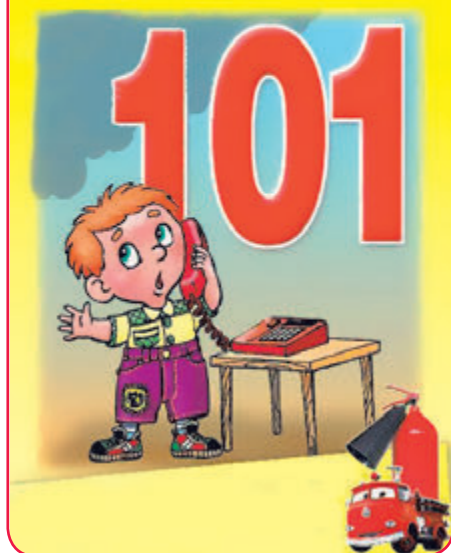
☀ Jaki cud umożliwił pszczołce przywitanie przyjaciół z okazji świąt? Opowiedz.

Kim są bohaterzy?

1. Przyjrzyj się wiadomości, którą otrzymał Żużyk od Rudki. Zastanów się, o czym pszczołka chciała zawiadomić swego przyjaciela? Ułóż odpowiednie zdania.
2. W jaki sposób Żużyk mógłby odreagować na taką wiadomość? Opowiedz.
3. Żużyk przypomniał sobie, jak należy postępować podczas pożaru. Jak ty będziesz działać w razie niebezpieczeństwa?



W RAZIE POŻARU DZWOŃ



- ☀ Staraj się unikać zadymionych miejsc.
- ☀ Nie chowaj się pod łóżko, do szafy czy do kąta.
- ☀ Usta i nos zakryj wilgotną szmatką.
- ☀ Jeżeli spod drzwi unosi się dym lub są one gorące – nie otwieraj ich! Szukaj innych sposobów wydostania się na zewnątrz.
- ☀ Z pomieszczenia wychodź czołgając się – w dole jest mniej dymu.
- ☀ Podczas pożaru nie korzystaj z windy.



4. Dlaczego osoby, przedstawione na zdjęciach, można nazwać bohaterami?



5. Kogo, według ciebie, można nazwać bohaterem/bohaterką? Przygotuj opowiadanie o nim/o niej, wykorzystując plan.

Mój bohater/moja bohaterka

- ☀ Dla mnie bohaterem/bohaterką jest ...
- ☀ Uważam, że on/ona jest bohaterem/bohaterką dlatego, że ...
- ☀ Gdybym był/była na jego/jej miejscu, ...
- ☀ Jestem z niego/z niej dumny/dumna ponieważ ...

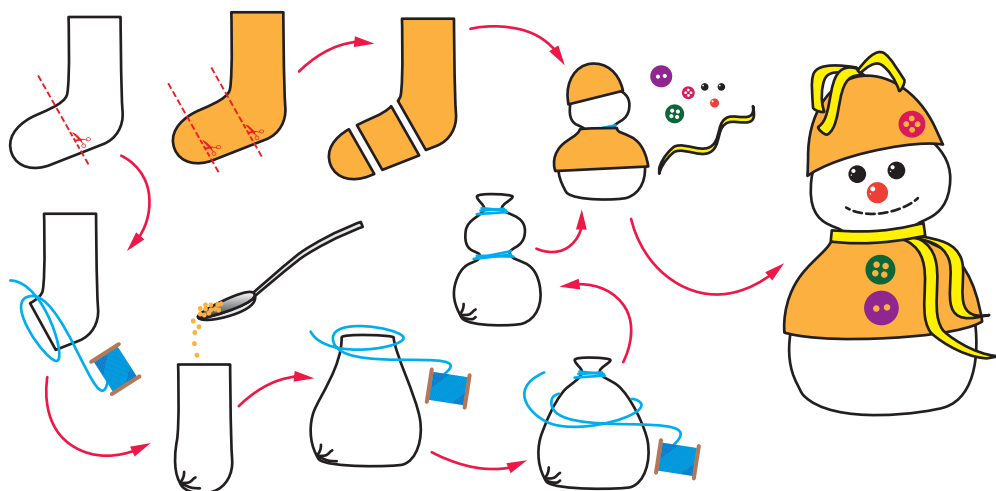
W jaki sposób można przeciwdziałać złemu postępowaniu?


1. Przyjrzyj się rysunkowi, na którym pszczołki śmieją się ze swojej przyjaciółki. Jak uważasz, dlaczego do tego doszło? Ułóż opowiadanie, odpowiadając na pytania.



- ☀ Co odbyło się wcześniej?
- ☀ Co odbywa się teraz?
- ☀ Co będzie się odbywało za kilka dni?

2. Pomyśl, co może odczuwać pszczołka, gdy z niej się śmieją? Jak ty byś się czuł/czuła w takiej sytuacji?
3. Czy lubisz czasami żartować ze swoich przyjaciół? Jak uważasz, czy wszystkie twoje żarty im się podobają? Podaj przykłady dobrych i złych żartów. Czym one się różnią?
4. Przygotuj się do zimowych świąt. Zrób ze skarpetki śmieszny bałwanek.



-  5. Małe pszczołki nigdy nie widziały zimy, więc pszczołowychowawczyni opowiedziała im o cechach tej pory roku. Zaprezentujcie możliwy dialog między owadami.

6. Popatrz na zimowy kolaż, który zrobiła małeńka pszczołka. W czym ona się pomyliła?



7. Ucząc pszczołek wzajemnego szacunku, pszczołowychowawczyni opowiedziała im baśń o brzydkim kaczątku. Przypomnij ją sobie.



8. Pomyśl, jak mogłaby zmienić się baśń, gdyby ktoś stanął po stronie małej kaczuszki i obronił ją? Ułóż i opowiedz baśń ze zmianami.



Przeczytaj komiks o Danielu i jego siostrze.



1



2



3

Nadszedł czas na napisanie listu do św. Mikołaja o swoich dobrych uczynkach. Gdzie się podział mój długopis?

Weź mój. Ja i tak nie mam o czym pisać.



4

List Daniela jest pusty. Ależ i on robił dobre sprawy.



5

Naprawdę? I ja dostałem prezent od św. Mikołaja?



6

☀️ Pomyśl, dlaczego Daniel otrzymał prezent od św. Mikołaja? Odszukaj trzy dobre uczynki chłopca.



Sprawdź siebie

1. W końcu roku uczniowie drugiej klasy omawiali noworoczne plany. Świąteczne pomysły zapisywali w tabelce i przepytali wszystkich, kto jaką propozycję podtrzymuje.

Propozycja	Tak	Nie
Upiększyć klasę	28	2
Napisać sobie nawzajem życzenia	30	0
Urządzić zabawę karnawałową	19	11
Zrobić sobie nawzajem prezenty	26	4
Pójść na noworoczną sztukę do teatru	29	1



Ułóż pytania, wykorzystując informację z tabelki. Zadaj je kolegom z klasy i wysłuchaj odpowiedzi.

2. Irenka zaprezentowała dekoracje na choinkę, które sama zrobiła. Zrób i ty jedną z nich.



3. Ania zaproponowała ustawić w klasie choinkę i upiększyć ją noworocznymi zabawkami. Dzieci zaczęły się sprzeczać: czy choinka ma być prawdziwa, czy sztuczna. Jaką byś ty wybrał/wybrała? Dlaczego?
4. Rodzice sprezentowali dzieciom choinkę w doniczce. Jak uważasz, o co należy zadbać, żeby choinka nie umarła w czasie ferii zimowych? Skorzystaj z rysunków-podpowiedzi.



5. Ułóż wyrażenie i wytłumacz jego znaczenie.

Lasy

to płuca

planety.

iglaste =



6. Natalia i Bartek zobaczyli afisz noworocznej sztuki w Teatrze Młodego Widza. Jak uważasz, o czym może być ta sztuka?

Teatr Młodego Widza

Miodowy Nowy rok

według utworu Wasyla Tybela



29 grudnia

Początek o 13:00

7. Jak uważasz, według jakiej baśni powstała ta sztuka? Przypomnij sobie tytuł tej baśni i imiona głównych bohaterów.
8. Stefan przypomniał sobie, że pszczoły-robotnice mają różne „zawody”. Wymień je.

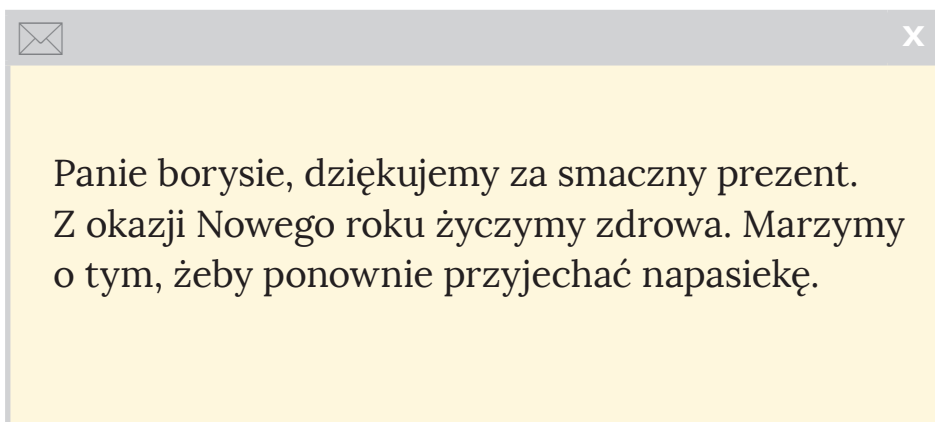
9. Dziadek Andrzejka zaprosił dzieci na swoją pasiekę w Karpatach. Podarował dzieciom słoiczek spadziowego miodu, który pszczoły produkują z lepkiej cieczy, która tworzy się na igłach choinek. Dziadek Borys zaproponował im również rozwiązać zadanie. Rozwiąż je.

W ciągu 2 tygodni pszczela rodzina zebrała 10 kg spadziowego miodu. Dowiedz się, ile takiego miodu zbiera pszczela rodzina w ciągu 4 tygodni.

$$\text{🍯} + \text{🍯} = 10$$

$$\text{🍯} + \text{🍯} + \text{🍯} + \text{🍯} = ?$$

10. Po powrocie do domu, przyjaciele Andrzejka wysłali do dziadka Borysa e-mail. Wysyłając, popełnili trzy błędy. Odszukaj je.



11. Weronika otrzymała w telefonie wiadomość z propozycją wysłania sms-a na krótki numer, żeby otrzymać noworoczny prezent. W jaki sposób dziewczynka powinna postąpić? Uzasadnij swoje zdanie.



Słowniczek

Algorytm / Алгоритм (s. 21) – kolejność działań, które należy wykonać, żeby osiągnąć pewien wynik.

Ekspонат / Експонат (s. 57) – przedmiot, który prezentuje się w muzeum lub na wystawie.

Epizod / Епізод (s. 13) – niewielki fragment utworu literackiego, który przedstawia jedno z wydarzeń.

Fakt / Факт (s. 34) – prawdziwe wiadomości; realne, a nie wymyślone wydarzenie lub zjawisko.

Filozoficzny / Філософський (s. 36) – ten, który dotyczy podstawowych zasad życia; głęboki, mądry.

Kolaż / Колаж (s. 38) – technika artystyczna, która polega na łączeniu różnych elementów w jednym dziele. Na przykład, foto-kolaż – jest to aplikacja, wykonana z różnych zdjęć.

Makulatura / Макулатура (s. 112) – niepotrzebny papier, który można wykorzystać do przeróbki.

Miejsce publiczne / Громадське місце (s. 72) – pomieszczenie lub otwarta przestrzeń, udostępniona dla wielkiej ilości ludzi (sklepy, galerie handlowe, biblioteki, kina, teatry, parki, place zabaw, dworce itp.), jak również transport miejski.

Obywatel / Громадянин (s. 111) – osoba, która ma prawa i obowiązki, ustalone przez kodeks prawny pewnego państwa.

Odwodnienie / Зневоднення (s. 27) – stan, przy którym organizmowi brakuje wody.

Relikwie / Реліквія (s. 56) – przedmioty, rzeczy, które szczególnie się szanuje i przechowuje na pamiątkę o przeszłości.

Śmiać się z kogoś lub czegoś / Кепкувати (s. 117) – drwić, kpić.

Telegram / Телеграма (s. 12) – pilne tekstowe powiadomienie, które jest przesyłane za pomocą telegrafu – jednego ze sposobów łączności.

Turystyka / Туризм (s. 30) – podróże rekreacyjne, sportowe lub poznawcze, które odbywają się wytyczoną trasą.

Witraż / Вітраж (s. 70) – dekoracyjna kompozycja ze szkła i innych materiałów, które przepuszczają światło.





Wlot / Льоток (або **вічко**) (s. 108) – otwór w sztucznym gnieździe. W ulu wlot pełni funkcję miejsca, gdzie pszczoły lądują lub wylatują z niego.

Wspólnota / Спільнота (s. 95) – grupa ludzi, których łączą wspólne warunki życiowe, dążenia, cele i zainteresowania.





Zapobieganie (profilaktyka) / Профілактика (s. 45) – działania, które pozwalają nie zachorować.

Spis treści





TEMAT 1 ZMIANY. 4

	Przygoda pierwsza. Zmiany w szkole	6
	Jak zmieniła się moja szkoła?	7
	Jak zmieniła się moja klasa?	9
	Przygoda druga. Tajemnicze zniknięcie	12
	Jak zmieniły się sposoby przekazywania wiadomości?	13
	Dlaczego zachodzą zmiany w przyrodzie?	15
	Przygoda trzecia. Jak trafić do Pajęczynowa	18
	Jak zmieniają się żywe istoty w ciągu życia?	19
	Co się we mnie zmieniło?	21
	Przygoda czwarta. Ratunek	24
	Jakie zmiany nie zależą ode mnie?	25
	Jakie zmiany zależą ode mnie?	27
	Sprawdź siebie	30





TEMAT 2. FAKTY I DOMYSŁY 34

	Przygoda pierwsza. Weronika i różowa parasolka	36
	Jakie fakty ukrywa fotografia?	37
	O czym opowiedzą zwyczajne rzeczy?	39
	Przygoda druga. Słoneczne zajęczki	42
	Czym jest ciekawe Słońce?	43
	Jakie fakty z przeszłości wpływają na przyszłość?	45
	Przygoda trzecia. Magiczna liczba siedem	48
	Jaka informacja jest zapisywana przy pomocy liczb?	49
	W jaki sposób osoby z wadą wzroku otrzymują informację?	51
	Przygoda czwarta. Co tam, na strychu?	54
	O czym opowie rodowód?	56
	O czym mogą „opowiedzieć” rodzinne relikwie?	57
	Sprawdź siebie	60

TEMAT 3. TERYTORIUM..... 64

	Przygoda pierwsza. Spotkanie z Marsjanami	66
	Jak rozpoznać terytorium swego kraju?	67
	Co „opowie” o terytorium kraju ojczystego Muzeum historii lokalnej?	69
	Przygoda druga. Przygoda na drodze	72
	Czym szczególnym wyróżnia się teren mojej miejscowości?..	73
	W jaki sposób teren może przekształcić się w dom?.....	75
	Przygoda trzecia. W poszukiwaniu latającego spodka	78
	Co jest dostępne dla wszystkich na terenie mojej miejscowości?.....	79
	Gdzie są granice mojej osobistej przestrzeni?	81
	Przygoda czwarta. Naleśniki i smaczne paliwo	84
	Dlaczego osobista przestrzeń to nietykalny teren?	85
	Jak sprawdzić, by terytorium było komfortowe dla ciebie?	87
	Sprawdź siebie	90

TEMAT 4. WSPÓLNOTA 94

	Przygoda pierwsza. Nieznany pachnąco-miodowy świat	96
	Lepiej razem czy osobno?	97
	Co łączy ludzi we wspólnoty?.....	99
	Przygoda druga. Przyjaciele czy wrogowie	102
	Jak należy odbierać tych, kogo nie znasz?.....	103
	Jak należy budować dobre relacje?	105
	Przygoda trzecia. W poszukiwaniu nowego mieszkania	108
	Co mogę zrobić dla wspólnej sprawy?	109
	Czy może istnieć wspólnota bez praw i zasad?	111
	Przygoda czwarta. Cud na Wigilię	114
	Kim są bohaterzy?.....	115
	W jaki sposób można przeciwdziałać złemu postępowaniu? .	117
	Sprawdź siebie	120

SŁOWNICZEK 124

Навчальне видання

ВОЛОЩЕНКО Ольга Володимирівна
КОЗАК Олександра Петрівна
ОСТАПЕНКО Ганна Сергіївна

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Підручник для 2 класу з навчанням польською мовою
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ВИДАНО ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Переклад з української мови

Перекладач *Іваницька Едіта Володимирівна*

Польською мовою

Редактор *Ольга Бойцун*

Художники: *Л. Мартинюк, О. Нашивочніков, Н. Серветник, Т. Очерedyкo, Д. Проценко, О. Шатохін*. Обкладинка *І. Бойко*. У підручнику також використано ілюстрації відповідно до умов стандартної ліцензії *pixabay.com* та *freepic.com* таких авторів: *Bearfotos, brgfx, Freepik, Ikaika, Katemangostat, macrovector, Macrovector_Official, mrsiraphol, Pressfoto, rawpixel.com, Rwwd_Studios, yanalya*.

Формат 70 x 100^{1/16}.

Ум. друк. арк. 10,368. Обл.-вид. арк. 8,56

Тираж 156 пр. Зам. № 76п

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Друк ТДВ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4078 від 31.05.2011